

ایران توشه

- رانلور نمونه سوالات امتحانی
- رانلور گام به گام
- رانلور آزمون گاج و قلم چی و سنجش
- رانلور فیلم و مقاله آنلیزشی
- کنلور و مشاوره

 IranTooshe.ir

 [@irantooshe](https://t.me/irantooshe)

 [IranTooshe](https://www.instagram.com/IranTooshe)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

اسفند ماه ۱۴۰۱

ایران نوشته

توشه ای برای موفقیت

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داریها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توننده‌جانی، آروین حسینی، محمد حمیدی، امیر زراندوز، علی شهرایی، سعید عزیزخانی، رحیم مشتاق‌نظم، محمد یگانه	ریاضی و آمار
نسرتین جعفری، سارا شریفی، مهدی ضیائی	اقتصاد
سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، عارفه‌سادات طباطبایی‌نژاد، سیدعلیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوکی، مجتبی فرهادی، حمید محدثی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سید محمد هاشمی	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، شهریار عبدالله	جامعه‌شناسی
نوید امساک، ولی برجی، بهروز حیدریکی، حسین رضایی، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدعلی کاظمی نصرآبادی، حمیدرضا قائدامینی، سیدمحمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پرویز وجان	عربی زبان قرآن
میلاد باغ‌شیخی، زهرا دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، علی محمد کریمی، ملیحه گرجی، میلاد هوشیار	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، علیرضا نصیری	فلسفه و منطق
حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، محمد رسائی، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد	روان‌شناسی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توننده‌جانی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیایی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهرة قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، هومن نمازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	کوثر شاه‌حسینی	زهرة قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهرا دامیار	
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهرة قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهرا دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهرة قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۹۸)

اعداد خواسته شده تشکیل یک دنباله حسابی با قدرنسبت $d = -3$ و جمله اول $a_1 = 150$ می‌دهند. بنابراین:

$$150, 147, 144, \dots \Rightarrow d = -3$$

$$a_{35} = a_1 + 34d \Rightarrow a_{35} = 150 + 34 \times (-3) = 48$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$$

$$\Rightarrow S_{35} = \frac{35}{2} \times (150 + 48)$$

$$= \frac{35}{2} \times (198) = 3465$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۷۰)

۲- گزینه «۳»

(کنکور قاج از کشور ۹۳)

با توجه به سؤال داریم:

$$S_7 = 182 \Rightarrow \frac{7}{2}[2a_1 + 6d] = 182 \Rightarrow \frac{7}{2} \times 2(a_1 + 3d) = 182$$

فاکتور از ۲

$$\Rightarrow a_1 + 3d = \frac{182}{7} = 26 \quad (I)$$

$$a_8 = 54 \Rightarrow a_1 + 7d = 54 \quad (II)$$

$$\times(-1) \begin{cases} a_1 + 3d = 26 \\ a_1 + 7d = 54 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -a_1 - 3d = -26 \\ a_1 + 7d = 54 \end{cases}$$

$$4d = 28 \Rightarrow d = \frac{28}{4} = 7$$

حال $d = 7$ را در یکی از معادلات بالا جای گذاری می‌کنیم:

$$\Rightarrow a_1 + 3d = 26 \Rightarrow a_1 + 3(7) = 26 \Rightarrow a_1 = 26 - 21 = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۳- گزینه «۲»

(سعیر عزیزقانی)

رابطه بازگشتی دنباله حسابی به فرم $a_{n+1} = a_n + d$ است، بنابراین دنباله مورد نظر حسابی است و $k = d$ است. با توجه به صورت سؤال

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} \quad \text{است، با استفاده از رابطه } a_{11} = -11 \text{ و } a_5 = 1$$

اختلاف مشترک را به‌دست آورده و داریم:

$$d = \frac{a_{11} - a_5}{11 - 5} = \frac{-11 - 1}{6} = -2 \Rightarrow k = d = -2$$

$$a_5 = 1 \Rightarrow a_1 + 4d = 1 \xrightarrow{d=-2} a_1 = 9$$

$$S_5 = \frac{5}{2}[2 \times 9 + 4 \times (-2)] = 25$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

۴- گزینه «۳»

(سعیر عزیزقانی)

با توجه به صورت سؤال روابط زیر را داریم. با استفاده از رابطه

$$a_n = a_1 r^{n-1}$$

جملات را باز می‌کنیم:

$$a_6 - a_7 = 3 \Rightarrow a_1 r^5 - a_1 r = 3 \Rightarrow a_1 r(r^4 - 1) = 3$$

$$a_{10} - a_7 = 51 \Rightarrow a_1 r^9 - a_1 r = 51 \Rightarrow a_1 r(r^8 - 1) = 51$$

در رابطه‌های حاصل دو طرف تساوی را بر هم تقسیم می‌کنیم و پس از ساده‌سازی، عبارت جبری صورت کسر را با استفاده از اتحاد مزدوج تجزیه می‌کنیم:

$$\frac{a_1 r(r^8 - 1)}{a_1 r(r^4 - 1)} = \frac{51}{3} \Rightarrow \frac{r^8 - 1}{r^4 - 1} = 17 \Rightarrow \frac{(r^4 - 1)(r^4 + 1)}{r^4 - 1} = 17$$

$$\Rightarrow r^4 + 1 = 17 \Rightarrow r^4 = 16 = 2^4 \Rightarrow r = \pm 2$$

در نهایت باید حاصل $\frac{a_{20}}{a_{12}}$ را محاسبه کنیم که با استفاده از رابطه

$$\frac{a_m}{a_n} = r^{m-n} \quad \text{داریم:}$$

$$\frac{a_{20}}{a_{12}} = r^8 = (r^4)^2 = (16)^2 = 256$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۵- گزینه «۲»

(سعیر عزیزقانی)

در صورت سؤال رابطه $S_n = 4/5 n$ داده شده است. با توجه به اینکه

$$S_n = \frac{n}{2}[2a_1 + (n-1)d] \quad \text{است، پس در صورتی که } d \neq 0 \text{ باشد}$$

از درجه دوم به‌دست می‌آید.

در دنباله حسابی مجموع n جمله اول از یک رابطه درجه اول به‌دست آمده است، پس باید جملات دنباله ثابت باشند. بنابراین جمله آخر برابر جمله اول است.

$$d = 0, a_1 = 4/5$$

$$\frac{a_n}{a_1} = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

۶- گزینه «۴»

(علی شهبازی)

اگر بین دو عدد a و b ، به تعداد n واسطه هندسی درج کنیم، نسبت

$$\text{مشترک از رابطه } r^{n+1} = \frac{b}{a} \quad \text{به‌دست می‌آید.}$$

در این جا با جای گذاری $r = 2$ ، $n = 4$ ، $b = 16k$ ، $a = k - 5$ داریم:

$$r^{n+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow 2^{4+1} = \frac{16k}{k-5} \Rightarrow 32 = \frac{16k}{k-5} \Rightarrow 2 = \frac{k}{k-5}$$

$$\Rightarrow 2k - 10 = k \Rightarrow k = 10$$

پس عدد اول و آخر $k - 5 = 5$ و $16k = 160$ بوده‌اند. واسطه‌ها را می‌نویسیم:

$$5, 10, 20, 40, 80, 160$$

مجموع بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین واسطه برابر است با:

$$80 + 10 = 90$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۷- گزینه «۲»

(مهمر ممیری)

در دنباله هندسی با جمله عمومی t_n و نسبت مشترک r داریم:

$$\frac{t_3}{t_6} = \frac{t_1 r^2}{t_1 r^5} = \frac{1}{r^3} = \frac{1}{8} \Rightarrow r^3 = \frac{1}{8} \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

چون جملات دنباله مثبت هستند، پس $r > 0$ است.

$$\Rightarrow r = \frac{r}{r} \xrightarrow{\text{فرض سوال } r > 0} r = +2$$

لذا $a_1 = a = 2$ ، $b = a_3 = a_1 r^2 = 8$ ، $c = a_4 = a_1 r^3 = 16$ ، $d = a_5 = a_1 r^4 = 32$

$$\frac{a+b}{c-d} = \frac{2+8}{16-32} = \frac{10}{-16} = -\frac{5}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

ریاضی و آمار (۲)

(معمد بهیرایی)

۱۱- گزینه «۳»

در تابع همانی به صورت زوج مرتب، مؤلفه‌های اول و دوم در هر زوج مرتب یکسان‌اند. بنابراین:

$$2a - 2 = 8 \Rightarrow 2a = 10 \Rightarrow a = 5$$

$$3b = a + 1 \Rightarrow 3b = 5 + 1 = 6 \Rightarrow b = 2$$

$$4c = a + b = 5 + 2 \Rightarrow c = \frac{7}{4}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(معمد ابراهیم تونزنده یانی)

۱۲- گزینه «۲»

f یک تابع خطی است و باید ضریب x^2 صفر باشد و g یک تابع همانی است و باید ضریب x برابر یک باشد و عدد ثابت آن صفر باشد. بنابراین:

$$a - 1 = 0 \Rightarrow a = 1, b - 1 = 1 \Rightarrow b = 2, 2c - 4 = 0 \Rightarrow c = 2$$

$$\Rightarrow a + b - 2c = 1 + 2 - 2 \times 2 = 3 - 4 = -1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(معمد بهیرایی)

۱۳- گزینه «۱»

در تابع ثابت f برد تک عضوی است، پس مقادیر مؤلفه دوم همه زوج مرتب‌ها برابرند.

$$4a + 1 = 13 = b - 2 \Rightarrow \begin{cases} 4a + 1 = 13 \Rightarrow a = 3 \\ b - 2 = 13 \Rightarrow b = 15 \end{cases}$$

در ضابطه تابع ثابت g ضریب x^2 و x باید برابر صفر باشد. بنابراین:

$$3d - 6 = 0 \Rightarrow d = 2$$

$$5 - c = 0 \Rightarrow c = 5$$

$$\Rightarrow \text{میانگین} = \frac{3+15+5+2}{4} = \frac{25}{4} = 6\frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(معمد یگانه)

۱۴- گزینه «۲»

با توجه به ضابطه f و مقادیر خواسته شده داریم:

$$\frac{121}{\text{ضابطه اول}} \rightarrow f(1) = 3(1)^2 + 1 = 4$$

$$\frac{-2 < 1}{\text{ضابطه دوم}} \rightarrow f(-2) = 3(-2)^2 - 1 = 11$$

$$\frac{21}{\text{ضابطه اول}} \rightarrow f(2) = 3(2)^2 + 1 = 13$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{13 + (-11)}{4} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

$$t_4 = 4 \Rightarrow t_1 r^3 = 4 \Rightarrow t_1 \times \frac{1}{8} = 4 \Rightarrow t_1 = 32$$

جمله هشتم این دنباله برابر است با:

$$t_8 = t_1 r^7 = 32 \times \left(\frac{1}{2}\right)^7 = 32 \times \frac{1}{128} = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۸- گزینه «۳»

می‌دانیم اگر b واسطه هندسی a و c باشد، آنگاه $b^2 = a \cdot c$. در اینجا جمله پنجم دنباله حسابی، واسطه هندسی بین جمله دوم و یازدهم دنباله حسابی است. یعنی:

$$(a_5)^2 = (a_2)(a_{11})$$

تساوی را بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

$$(a_1 + 4d)^2 = (a_1 + d)(a_1 + 10d)$$

$$\Rightarrow a_1^2 + 8a_1d + 16d^2 = a_1^2 + 11a_1d + 10d^2$$

$$\Rightarrow 3a_1d - 6d^2 = 0 \Rightarrow 3d(a_1 - 2d) = 0$$

$$\begin{cases} d = 0 & \text{غ ق ق} \\ a_1 = 2d & \text{ق ق} \end{cases}$$

$$a_1 = 2d \Rightarrow d = \frac{a_1}{2}$$

پس:

حال داریم:

$$a_6 = a_1 + 5d \xrightarrow{a_1 = 2d} 7d = 14 \Rightarrow d = 2, a_1 = 4$$

مجموع ده جمله ابتدایی دنباله حسابی برابر است با:

$$S_{10} = \frac{10}{2} [2 \times 4 + 9 \times 2]$$

$$\Rightarrow S_{10} = 5 \times 26 = 130$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطبی و غیرقطبی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۸)

۹- گزینه «۱»

می‌دانیم قیمت نسبت به سال قبل ۲۰ درصد کاهش یافته است. یعنی ۸۰ درصد یا $\frac{80}{100} = \frac{4}{5}$ سال قبل است، با توجه به این موضوع قیمت در سال‌های مختلف به صورت زیر است:

$$2,000,000, 2,000,000 \times \left(\frac{4}{5}\right), \dots, 2,000,000 \times \left(\frac{4}{5}\right)^n$$

بعد از سال اول سال خرید

بنابراین در سال سوم داریم:

$$2,000,000 \times \left(\frac{4}{5}\right)^3 = 2,000,000 \times \frac{64}{125} = 1,024,000$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۱۰- گزینه «۱»

جمله دوم و جمله ششم دنباله مشخص است، لذا طبق تعریف جمله عمومی داریم:

$$a_2 = a_1 r, a_6 = a_1 r^5$$

$$\frac{a_6}{a_2} = r^4 = \frac{64}{4} = 16 \Rightarrow r^4 = 16$$

۱۵- گزینه «۳»

(آروین حسینی)

با توجه به شکل داریم: $x = -3$ ریشه داخل قدرمطلق است، پس:

$$-3 + b = 0 \Rightarrow b = 3$$

از طرفی نمودار قدرمطلق ما، طبق تابع $f(x)$ ، c واحد رفته بالا، در نتیجه $c = 4$ و برای پیدا کردن a ، کافی است نقطه $(0, -2)$ را در تابع f جایگذاری کنیم:

$$f(x) = a|x+3|+4$$

$$\xrightarrow{(0, -2)} -2 = a|0+3|+4 \Rightarrow -2 = 3a+4 \Rightarrow 3a = -6 \Rightarrow a = -2$$

پس تابع $f(x) = -2|x+3|+4$ است.

برای پیدا کردن k کافی است $f(x)$ را برابر صفر قرار دهیم:

$$-2|x+3|+4=0$$

$$\begin{cases} x+3=2 \Rightarrow x=-1 \checkmark \\ \text{یا} \\ x+3=-2 \Rightarrow x=-5 \end{cases}$$

مقدار k طبق نمودار از -3 بزرگتر است، پس $k = -1$ قابل قبول است. حال به ازای $a = -2$ و $b = 3$ و $c = 4$ و $k = -1$ خواسته سؤال را به دست می آوریم:

$$\frac{a+b-c}{k} = \frac{-2+3-4}{-1} = \frac{-3}{-1} = 3$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

۱۶- گزینه «۴»

(ابوالفضل بهاری)

در سؤال داده شده، f و g هر دو دارای دو ضابطه هستند، هم‌چنین محدوده ضابطه‌ها عیناً مثل هم است. در این حالت برای هر محدوده، عمل جمع را روی ضابطه دو تابع انجام می‌دهیم:

$$\left. \begin{cases} x \geq 1 \Rightarrow (f+g)(x) = f(x) + g(x) = 3x - 2 + (-x^2 + 2) = -x^2 + 3x \\ x < 1 \Rightarrow (f+g)(x) = f(x) + g(x) = 4 - 2x + (x - 1) = -x + 3 \end{cases} \right\}$$

$$\Rightarrow (f+g)(x) = \begin{cases} -x^2 + 3x, & x \geq 1 \\ -x + 3, & x < 1 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۱۷- گزینه «۱»

(مهمر عمیدی)

با توجه به نمودار f_5 را به دست می آوریم:

$$f_3(x) = 2x - 1 + x + 3 = 3x + 2$$

$$f_4(x) = 2(2x - 1) - (x + 3) = 3x - 5$$

$$f_5(x) = \frac{3x+2}{3x-5} \Rightarrow f_5(6) = \frac{3 \times 6 + 2}{3 \times 6 - 5} = \frac{20}{13}$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۱۸- گزینه «۴»

(علی شهبازی)

دامنه تابع f شامل $x = \pm 1$ نیست، چون مخرج آن را صفر می‌کنند، پس:

$$D_f = \mathbb{R} - \{\pm 1\}$$

دامنه تابع g هم شامل مؤلفه‌های اولش است:

$$D_g = \{2, 0, -1, 1\}$$

اشتراک دامنه f و g را حساب می‌کنیم:

$$D_{f+g} = D_f \cap D_g = \{2, 0\}$$

مقدار تابع $f+g$ را در $x=2$ و $x=0$ به دست می‌آوریم:

$$x=0: (f+g)(0) = f(0) + g(0) = (-7+a) + \frac{-a}{2} = \frac{a}{2} - 7$$

$$x=2: (f+g)(2) = f(2) + g(2) = (3+a) + 7 = a + 10$$

برای آن که $f+g$ ثابت باشد باید، $\frac{a}{2} - 7$ و $a + 10$ که برد این تابع هستند، یکسان باشند:

$$a + 10 = \frac{a}{2} - 7 \Rightarrow \frac{a}{2} = -17 \Rightarrow a = -34$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۴)

۱۹- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

$f(-\frac{1}{3})$ یعنی، در تابع f به جای x مقدار $-\frac{1}{3}$ قرار دهیم:

$$f\left(-\frac{1}{3}\right) = 3 \Rightarrow \frac{\left[2\left(-\frac{1}{3}\right) - a\right] - \left[-3\left(-\frac{1}{3}\right) + 1\right]}{2} \times \text{sign}\left(-\frac{1}{3}\right) = 3 \Rightarrow \left(\frac{-1-a}{2}\right)(-1) = 3$$

$$\Rightarrow \frac{a+1}{2} = 3 \Rightarrow a = 5$$

تابع $g(x)$ پلکانی است، بنابراین ضابطه‌های آن باید عدد ثابت باشد بنابراین در ضابطه بالا ضریب x را برابر صفر قرار می‌دهیم و تابع $g(x)$ را به دست آورده سپس حاصل $g(2)$ را محاسبه می‌کنیم:

$$3b - 1 = 0 \Rightarrow b = \frac{1}{3} \Rightarrow g(x) = \begin{cases} 3 & x \geq 0 \\ 15 & x < 0 \end{cases} \Rightarrow g(2) = 3$$

در نهایت داریم:

$$a + 3b + g(2) = 5 + 3\left(\frac{1}{3}\right) + 3 = 9$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۴)

۲۰- گزینه «۳»

(مهمر ابراهیم توزندهانی)

در ابتدا توجه کنید که π تقریباً برابر $3/14$ است.

$$f(0/8) = \left[1 - \frac{0/8}{4}\right] = [1 - 0/2] = [0/8] = 0$$

$$f(-\pi) = \left[1 - \left(\frac{-\pi}{4}\right)\right] = \left[1 + \frac{\pi}{4}\right] = [1 + 0/4] = 1$$

$$f(0/8) - 3f(-\pi) = 0 - 3(1) = -3$$

(ریاضی و آمار، (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

۲۱- گزینه «۱»

(عزیز الیاسی پور)
واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر وحشی بافقی است و صائب خداوندگار مضامین تازه شعری است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۲۲- گزینه «۲»

«الف»: «گل» استعاره مصرحه از یار
«ج»: «زر»: استعاره از چهره

تشریح سایر ابیات:

«ب»: «گنج غم»، «ویرانه دل»، «مسکن خیال» و «کاشانه دل» همگی اضافه تشبیهی‌اند و در این بیت مخاطب، یار است و منادای محذوف نمی‌تواند ایجاد تشخیص و استعاره کند. معنای بیت چنین است: ای کسی که گنج غم را در ویرانه دل نهاده‌ای ...
«د»: «شمع روی» اضافه تشبیهی است.
«ه»: «جام عشق» اضافه تشبیهی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۲۳- گزینه «۳»

در بیت گزینه «۳»، «آفتاب تابان» استعاره مصرحه از یار است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشخیص و استعاره مکنیه: گل نرگس، گیاه را در نظر نمی‌آورد.
گزینه «۲»: تشخیص و استعاره مکنیه: حسنت دل را صید کرد
گزینه «۴»: تشخیص و استعاره مکنیه: قهر تو پای من را شکست و لطف تو دستم را گرفت.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۲۴- گزینه «۱»

استعاره مکنیه: «آب مه» (آبروی ماه) اضافه استعاری است. بوسه زدن باد نیز تشخیص و استعاره مکنیه است.

استعاره مصرحه: ۱- مهر (آفتاب) استعاره از رخ یار (البته در این بیت واژه مهر می‌تواند به معنای عشق نیز در نظر گرفته شود که در این صورت استعاره مصرحه نیست). ۲- «آب»: استعاره از ملاحظت و مهربانی یار ۳- «آتش»: استعاره از عشق

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «بارقات عشق»: اضافه استعاری (استعاره مکنیه)

گزینه «۳»: «مهر»: استعاره مصرحه از رخ یار، «گوهر»: استعاره مصرحه از عشق و «آتش»: استعاره مصرحه از امیال و خواسته‌های درونی

گزینه «۴»: «باد»: استعاره مصرحه از هوس و «آتش»: استعاره مصرحه از امیال و خواسته‌های درونی

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۲۵- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)
بیت گزینه «۳»، دارای دو استعاره مکنیه از نوع تشخیص است: در سر عقل، با عشق تو جنون وجود دارد و صبر از دست تو، پا در رکاب است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشخیص: آفتاب از دیدن روی تو خجالت می‌کشد.

گزینه «۲»: «سرو»: استعاره مصرحه از قامت و «مه»: استعاره مصرحه از چهره

گزینه «۴»: عدل تو (شاه) فتنه را مست خواب کرده است. در این عبارت دو استعاره مکنیه به کار رفته است. یکی انسان‌انگاری در خصوص «عدل» که فتنه را مست خواب کرده است و دیگری انسان‌انگاری در خصوص «فتنه» که مست خواب شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۲۶- گزینه «۴»

(یاسین مهریان)
بیت «الف»: «ذُر» در «درفشان» استعاره مصرحه از «گریه» - «لعل» استعاره مصرحه از «لب» - «گوهر» در «گوهربار»، استعاره مصرحه از «سختان نیک» = ۳ استعاره

بیت «د»: «فرش زمرد» استعاره مصرحه از «سبزه‌زار» - «گوهر» استعاره مصرحه از «باران» - «چشم‌داشتن ابر» استعاره مکنیه و تشخیص = ۳ استعاره

تشریح سایر ابیات:

بیت «ب»: «ای آه» استعاره مکنیه و تشخیص - «خس و خاشاک» استعاره مصرحه از «شاعر» = ۲ استعاره

بیت «ج»: «گلاب» استعاره مصرحه از «اشک» - «ارغوان» استعاره مصرحه از «چهره سرخ‌رنگ» - «نرگس» استعاره مصرحه از «چشم» - «مست‌بودن چشم» استعاره مکنیه و تشخیص = ۴ استعاره

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۲۷- گزینه «۲»

(مسنن اصغری)
تشبیه: شاهین قضا (اضافه تشبیهی)
اغراق: بزرگ‌نمایی در تعداد خدمتکاران و مقام ممدوح و مخاطب
ایهام: حل کنم: ۱- رفع کردن مشکل ۲- حل کردن چیزی در آب (ساغر شراب)

مجاز: «چشم» مجاز از نگاه

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

۲۸- گزینه «۳»

(هومن نمازی)
«عود» با معنی ۱- چوبی خوشبو ۲- نوعی ساز با «کوس» که نوعی طبل با صدای بلند است، ایهام تناسب آفریده است. در این بیت مجاز به کار نرفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «محمود» یکی به معنی سلطان محمود غزنوی است و دیگر به معنای خوب و نیکو است که معنی اول با «ایاز» در تناسب است؛ همچنین واژه «سر» (دومین سر) مجاز از قصد و نیت است.

گزینه «۲»: «باز» ایهام دارد، نه ایهام تناسب؛ «چمن» نیز مجاز از باغ است.

گزینه «۴»: «هزار» در معنای عدد هزار آمده است و معنای انحرافی آن (بلبل) با عندلیب تناسب دارد. هم‌چنین اعداد «صد» و «هزار» در معنای مجازی مقدار بسیار زیاد آمده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریح، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۲»

(یاسین موریان)

بیت اول: جناس: «نرم» و «گرم»: جناس ناهمسان اختلافی / کنایه: «نرم شدن» کنایه از ملایم و مطیع شدن
بیت دوم: جناس: «نیش» و «نوش»: جناس ناهمسان اختلافی / کنایه: «تلخ کام بودن» کنایه از بدبخت بودن
گزینه «۱» با آرایه مجاز، گزینه «۳» با آرایه ایهام تناسب و گزینه «۴» با آرایه تشبیه رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۰- گزینه «۳»

(یاسین موریان)

فاقد استعاره («زبان اعتراض» اضافه اقتراانی است). / «تیغ زبان اعتراض» و «تخم عداوت»: اضافه تشبیهی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «روز» مجاز از هنگام و وقت / جناس: «هست» و «است»: جناس ناهمسان اختلافی

گزینه «۲»: اغراق: در توصیف نازکی کمر یار، شاعر آن را به «مو» تشبیه کرده است. / ایهام: «خود در میان نمی‌بینم»: ۱- ناچیز هستم و خودم را در میانه نمی‌بینم؛ ۲- من هم موی میان را مشاهده نمی‌کنم.

گزینه «۴»: لفها: زلف دل‌آویز، زرخندان؛ نشرها: شب، چاه = لف و نشر مرتب / کنایه: «دل‌آویز بودن» کنایه از مطلوب و دلخواه بودن

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۱- گزینه «۳»

(سپهر غلام‌پور سیوکی)

استعاره: «خار و خس» استعاره از وجود؛ و «شیرازه گلزار» اضافه استعاری است. همچنین «نشاط چمن» تشخیص و استعاره است.

پارادوکس: ۱- بی برگی، برگ بودن

۲- خار و خس بودن شیرازه گلزار

تشبیه: برگ نشاط (اضافه تشبیهی)

مجاز: «چمن» مجاز از باغ

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۳۲- گزینه «۴»

(هومن نمازی)

با علامت‌های هجایی صورت سؤال تطبیق دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است:

- U - / - - U - / - - U -

توجه شود که «میان» را باید به شکل «م یا ن» تقطیع کرد و به در «خاصه» غیرملفوظ است (که به سه بدل از کسر نیز معروف است).

گزینه «۲»: وزن بیت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است:

- U - - / - U - - / - U - - / - U - -

گزینه «۳»: وزن این بیت «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است:

- U - - / - UU - / - UU -

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۳- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

وزن گزینه «۳»: «فعولن فعولن فعولن فعولن» است و تعداد هجاها در هر پایه آوایی آن، سه‌تایی است؛ ولی در سه گزینه دیگر، هر پایه آوایی چهار هجا دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن»

گزینه «۲»: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن»

گزینه «۴»: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن»

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۹)

۳۴- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

ابدال: وزن بیت «مفاعله فاعلاتن مفاعله فاعله» است که در این گزینه در رکن پایانی مصراع اول «نازم» اختیار وزنی ابدال دیده می‌شود. یعنی شاعر به جای فعلن (UU-)، فعلن (--) آورده است. / بلند بودن هجای پایانی: بیت فاقد اختیار بلند بودن هجای پایانی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ابدال: بیت فاقد اختیار ابدال است. / بلند بودن هجای پایانی: بیت فاقد اختیار بلند بودن هجای پایانی است.

گزینه «۲»: ابدال: وزن بیت «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است؛ در مصراع دوم «تمی دانستی» (U---) را سروده و به جای دو هجای کوتاه، یک هجای بلند آورده است. / بلند بودن هجای پایانی: در مصراع اول هجای پایانی مصراع (شهر) کشیده است که بلند محسوب می‌شود.

گزینه «۴»: ابدال: وزن بیت «مفاعله فاعلاتن مفاعله فاعله» است که در این گزینه در رکن پایانی مصراع دوم «را ید» اختیار وزنی ابدال دیده می‌شود. یعنی شاعر به جای فعلن (UU-)، فعلن (--) آورده است. / بلند بودن هجای پایانی: در مصراع اول هجای پایانی مصراع (شید) کشیده است که بلند محسوب می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۳۵- گزینه «۴»

(سیرعلیرضا احمدی)

وزن رباعی علی‌القاعده «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است و هنگامی که مختوم به چهار هجای بلند می‌شود، ابدال در نظر می‌گیریم، به طوری که هجای پایانی رکن «مفاعیل» و هجای آغازین رکن «فعل» ادغام شده و تبدیل به یک هجای بلند می‌شوند. حذف همزه نیز در عبارت «عمر آن‌چه» واضح است و هم‌چنین دومین رکن مصراع دوم (مفاعیل) بنابر اختیار وزنی قلب، به «مفاعله» تبدیل شده است.

توضیح نکته درسی:

وزن اصلی رباعی «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است، ولی با لحاظ دو اختیار شاعری ابدال و قلب می‌توان حداقل دو وزن دیگر را برای آن فرض کرد:

۱- اگر هجای پایانی رکن سوم (مفاعیل) و هجای اول رکن چهارم (فعل) که هر دو کوتاه‌اند ادغام شوند و به یک هجای بلند تبدیل شوند (اختیار وزنی ابدال) با وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فع» مواجهیم.

۲- اگر در دو هجای آخر رکن دوم (مفاعیل)، اختیار قلب اعمال شود، با وزن «مفعول مفاعله مفاعیل فعل» مواجهیم.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا علویان)

در این گزینه هیچ اختیار وزنی به کار نرفته است؛ در مصراع دوم گزینه ۱»
اختیار بلند بودن هجای پایانی مصراع، در رکن اول مصراع اول گزینه ۳»
اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن و در رکن پایانی مصراع دوم گزینه ۴»
ابدال به کار رفته است.

وزن ابیات:

گزینه ۱» فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه ۲» مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن

گزینه ۳» فعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه ۴» مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۶)

۳۷- گزینه ۴»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

وزن این بیت «فعلاتن فعلاتن فعلن» است و در رکن اول مصراع دوم
اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن صورت گرفته است و در «رزان است»
حذف همزه صورت گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» وزن این بیت «فعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است که
نمی‌تواند اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن در آن صورت بگیرد؛ اما
حذف همزه در «نقد است» صورت گرفته است.

گزینه ۲» در این بیت در رکن ابتدایی مصراع اول اختیار آوردن فاعلاتن
به جای فعلاتن صورت گرفته است؛ اما حذف همزه وجود ندارد.

گزینه ۳» در این بیت در رکن ابتدایی هر دو مصراع اختیار آوردن فاعلاتن
به جای فعلاتن مشاهده می‌شود؛ اما اختیار حذف همزه وجود ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۸- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا احمدری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» می نیست (فعلن) / سِ پَ رست (فعلن) - ابدال دارد.

گزینه ۲» گو ید (فعلن) / اتّ عَ بَث (فعلن) - ابدال دارد.

گزینه ۳» یم زار (فعلن) / دِ سَ رِ (فعلن) - ابدال دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

۳۹- گزینه ۴»

(سیدمهمر هاشمی)

در این گزینه، از چهره زیبایی یار، تعریف و تمجید شده است و چهره یار به
صبح خرم تشبیه شده است؛ اما در بیت صورت سؤال و دیگر گزینه‌ها، صحبت
از عمر کوتاه آدمی و شادی‌های اندک و گذران جهان است.

در بیت گزینه ۳» منظور از «کاخ دلاویز» دنیایی است که در آن به سر
می‌بریم. شاعر این کاخ را سرد می‌داند، زیرا تا جا خوش کنی، بانگ می‌آید که
«برخیز!»

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۶۲)

۴۰- گزینه ۳»

(سیدمهمر هاشمی)

در این بیت، باد صبا باعث زنده شدن دوباره طبیعت گشته است و کارکردی
متفاوت با دیگر گزینه‌ها دارد. در بقیه گزینه‌ها به خوشبو بودن باد صبا اشاره
شده است که یعنی باد صبا از بر معشوق آمده است و بوی او را با خود آورده
است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۶۶)

علوم و فنون ادبی (۱)

۴۱- گزینه ۳»

(مجتبی فرهادی)

«التفهیم» از آثار نثر مربوط به دوره سامانی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۴۲- گزینه ۱»

(فرهار فروزان‌کیا)

فکر و کلام صائب در این بیت پیچیده است و رنگ فلسفی و حکمی دارد.
ضمناً استفاده از کلمه‌هایی مثل «خیابان» در سبک خراسانی کمتر معمول
است. همچنین اینکه «عالم جلوه بار باشد» نشان از معشوق آسمانی دارد
که در سبک عراقی معمول بود و در سبک هندی هم شاعران همین مفاهیم
را با بیانی دیگر می‌گفتند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲» «معشوق سیمین‌بر» توصیفی برای معشوق زمینی است؛ «به
شادی عمر بگذاریم» هم طنین شادی و خوش‌باشی دارد؛ ضمناً کلام ساده و
بدون پیچیدگی‌های فکری و ادبی است. بیت از فرخی سیستانی است.

گزینه ۳» کاربرد فعل در حالت دستور تاریخی: «نیستی»، «باشدی»؛ کلام
ساده و بدون پیچیدگی‌های فکری و ادبی

گزینه ۴» فعل «همی‌نچم» فعلی کهن از مصدر «چمیدن» است (به
معنای خرامیدن و با ناز راه رفتن). ضمناً شعر واقع‌گراست و به واقعیت
بیرونی نظر دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۴۳- گزینه ۲»

(مفسن اصغرری)

کلمات دو مصراع ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» یک‌به‌یک با هم سجع
متوازی یا متوازن دارند؛ اما در بیت گزینه ۲» بین تمام کلمات دو مصراع
تقابل سجع‌ها دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، برع لفظی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۴۴- گزینه ۴»

(یاسین مهریان)

روبه‌روی هم قرارگرفتن سجع‌های متوازی در این بیت، پدیدآورنده
«ترصیع» است. / «تابان» و «آبان (آبان)»: جناس ناهمسان اختلافی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» فاقد ترصیع و دارای موازنه / «یافت» و «نیافت»، «داشت» و
«نداشت»: جناس ناهمسان افزایشی

گزینه ۲» دارای ترصیع / فاقد جناس «مهر» و «دهر» به دلیل اختلاف در
دو واج، جناس به‌وجود نمی‌آوردند.

مبتهی فخرهاری)

۴۷- گزینه «۴»

حق	قا	ک	کا	ر	خی	ش
-	-	U	-	U	-	U

ب	تر	می	ک	نی	م	کن
U	-	-	U	-	U	-

تشریح سایر گزینه‌ها:

تقطیع درست سایر گزینه‌ها به این شکل است:

گزینه «۱»: ---U-U-UU--

گزینه «۲»: --U---U---U

گزینه «۳»: --U---U---U

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

(یاسین مودیان)

۴۸- گزینه «۱»

بخشی از صفحه ۶۸ کتاب علوم و فنون ادبی دهم را درباره حذف همزه با هم می‌خوانیم:

«اگر در فصیح‌خواندن شعر، همزه آغاز هجا (وقتی قبل از آن صامت باشد) تلفظ نشود، در خط نیز آن را باید حذف کرد.»

با توجه به توضیحات کتاب درسی، اگر قبل از همزه «صامت» باشد، آن‌گاه امکان رخدادن حذف همزه وجود دارد. در گزینه «۱»، «زده است» مشکوک به حذف همزه است؛ اما قبل از همزه آن، مصوت کوتاه آمده است و قبل از همزه، با «صامت» روبه‌رو نیستیم؛ پس شرایط کتاب درسی برای حذف همزه را دارا نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «پراشوب» را به شکل «پراشوب» تلفظ می‌کنیم.

گزینه «۳»: «زهرالود» را به شکل «زهرالود» تلفظ می‌کنیم.

گزینه «۴»: «زود از» را به شکل «زودز» تلفظ می‌کنیم.

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه ۶۸)

(مسن اصغری)

۴۹- گزینه «۲»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۲»: تمامی امور و افعال آدمی از خواست الهی سرچشمه می‌گیرد (فاعل حقیقی اعمال آدمی، خداوند است).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تأثیر عشق در موجودات عالم

گزینه «۳»: در توصیف زیبایی یک منظره

گزینه «۴»: گرمی بازار عشق به واسطه احساسات درون آدمی (دل) است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۶)

(مسن اصغری)

۵۰- گزینه «۳»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»: ظلم و ستم بر زبردستان و مردم ضعیف دور از مردانگی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شاعر بی‌توجهی و بی‌مهری نسبت به انسان متواضع و فروتن را ناشایست می‌داند.

گزینه «۲»: اشاره به ناجوانمردی انسان‌های طمع‌کار و حریص دارد.

گزینه «۴»: به نکوهش انسان‌های مغرور می‌پردازد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۱)

گزینه «۳»: دارای ترصیع / فاقد جناس («دور» و «نور» فاقد جناس هستند؛ زیرا واژه «دور»، به شکل (dowr) و کلمه «نور» به شکل (noor) تلفظ می‌شود و اختلاف آن‌ها در بیش از یک واج است).

(علوم و فنون ادبی (۱)، برید لفظی، ترکیبی)

۴۵- گزینه «۲»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

از بهر زخم گاه چو سیمم همی گداز
وز بهر حبس گاه چو مارم همی فسای
در این گزینه شما هم سجع متوازی می‌بینید بین کلمات و هم سجع متوازن! پس موازنه دارد.

گزینه «۲»:

از رنج تن تمام نیارم نهاد پی
وز درد دل تمام نیارم کشی وای
اما در گزینه «۲» کلمات «پی» و «وای» سجع متوازی یا متوازن ندارند و بررسی کردن این دو کلمه از لحاظ داشتن سجع مطرف نیز بیهوده است؛ چون سجع مطرف در موازنه مطرح نیست.

گزینه «۳»:

چرا مطرب نمی‌خواهد سروری
چرا ساقی نمی‌گوید درودی
وجود سجع‌های متوازن و متوازی، آرایه موازنه را پدید آورده است.

گزینه «۴»:

سیرت تو خزانه الطاف
نعمت تو نشانه آمال
وجود سجع‌های متوازن و متوازی، آرایه موازنه را پدید آورده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، برید لفظی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۴۶- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

شکل صحیح:

س	پَر	آن	داخت	عَقْد	لَز	دَس	ت
U	-	-	U-	-	-	-	U

نا	وَك	ها	ی	خون	ری	زَت
-	-	-	U	-	-	-

ولی در روبه‌روی مصراع، تقطیع غلط آمده است:

عقل	از
U-	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

علوم و فنون ادبی (۲)

۵۱- گزینه ۲»

(عزیز الیاسی پور)

شاعران مکتب وقوع معتقد بودند که شعر، به خاطر تقلید از پیشینیان، دچار افت شده است و باید این شیوه دگرگون شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۵۸)

۵۲- گزینه ۳»

(عزیز الیاسی پور)

در دربارهای هند، به شیوه گذشته، بازار قصیده، که قالب اصلی مدیحه‌سرایی است، گرم بود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۶۰)

۵۳- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

در مصراع چهارم دو تشبیه (تشبیه خط به دایره و تشبیه خط به شب) به چشم می‌خورد و «مه» استعاره مصرحه از چهره است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هیچ تشخیصی در مصراع نخست دیده نمی‌شود و دو تشبیه داریم. یکی تشبیه درون‌واژه‌ای (نقطه‌دهن) و دیگری تشبیه بلیغ اسنادی (خطت دایره است).

گزینه ۲: «مشک» استعاره مصرحه از مو

گزینه ۳: تشبیهات: ۱- روز رخ (اضافه تشبیهی) ۲- چو صبح ...

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۵۴- گزینه ۳»

(یاسین مهربان)

«گل» در این بیت، استعاره مصرحه از «بار» است؛ بنابراین، شاعر یار خود را مورد خطاب قرار داده است و استعاره مکنیه به‌وجود نیامده است. منظور از «شاخسار» در این بیت، جایگاهی در کنار معشوق است.

تکته مهم درسی:

هر کجا که «غیر انسان» مورد خطاب قرار گرفت، حتماً با استعاره مکنیه روبه‌رو نیستیم و آن موجود غیرانسان، ممکن است استعاره مصرحه از چیز دیگری (معمولاً معشوق) باشد که در آن صورت، انسان مورد خطاب قرار گرفته است و با تشخیص و استعاره مکنیه مواجه نیستیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سرو» شاعر «سرو» را مورد خطاب قرار می‌دهد و می‌گوید از دیدن قد بلند تو، یاد کسی [معشوقم] افتادم؛ بنابراین، خود درخت سرو مورد خطاب قرار گرفته است و استعاره مکنیه و تشخیص وجود دارد.

گزینه ۲: «بت» شاعر به «بت» می‌گوید که به این دلیل به تو توجه دارم که من را یاد معشوقم می‌اندازی؛ بنابراین، خود «بت» مورد خطاب قرار گرفته است و استعاره مکنیه و تشخیص وجود دارد.

گزینه ۴: «ماه» با توجه به مصراع اول، شاعر «ماه» را مورد خطاب قرار می‌دهد و می‌گوید که تو [ماه] هم از بخت بد من، غمگین و ناراحت شده‌ای؛ بنابراین خود «ماه» مورد خطاب قرار گرفته است و استعاره مکنیه و تشخیص وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۵۵- گزینه ۲»

(یاسین مهربان)

«لعل» در این بیت، در معنای حقیقی خود (نوعی سنگ قرمز رنگ) به کار رفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «چکیدن غم» استعاره مکنیه است (تشبیهی که مدنظر شاعر بوده، بدین شکل است: غم مثل بارانی است که می‌چکد؛ با حذف «باران» که مشبه‌به است و نگه‌داشتن مشبه (غم)، به‌همراه یکی از ویژگی‌های مشبه‌به (چکیدن)؛ استعاره مکنیه به‌وجود آمده است).

گزینه ۳: «خندیدن گل» استعاره مکنیه و تشخیص است.

گزینه ۴: «باغ دل فریب» استعاره مصرحه از دنیا

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۵۶- گزینه ۲»

(سپهر غلام‌پور سیوکی)

وزن الگوی هجایی موجود در صورت سؤال و وزن این بیت «مفاعن فاعلان مفاعن فعلن» هست که بنابر اختیار وزنی ابدال، «فعلن» به «فعلن» تبدیل می‌شود و مطابق الگوی هجایی موجود در صورت سؤال می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن این بیت «مفاعن فاعلان مفاعن فعلن» است؛ اما چون اختیار ابدال در رکن «فعلن» صورت نگرفته است، مطابق الگوی هجایی نمی‌باشد.

گزینه‌های «۳» و «۴»: وزن این دو بیت «مفاعن فاعلان مفاعن فاعلان» است که با الگوی هجایی تطابق ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۵۷- گزینه ۱»

(یاسین مهربان)

این بیت، در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فعلن» سروده شده است؛ در حالی که وزن سایر ابیات، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه ۶۶)

۵۸- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

وزن این بیت «فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است؛ در حالی که وزن سه بیت دیگر «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه ۶۶)

۵۹- گزینه ۳»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت «فعولن فعولن فعولن فعلن» می‌باشد، در حالی که سایر ابیات در وزن «فعولن فعولن فعلن» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۶۰- گزینه ۲»

(سیرمهر هاشمی)

در این بیت خانم پروین اعتصامی، چراغ عقل را مهم‌ترین وسیله برای گذر از ظلمات راه جهان دانسته است. در گزینه‌های دیگر، شاعران به تعریف و تمجید از شعر و شاعری خود پرداخته‌اند؛ کاری که حافظ نیز در بیت صورت سؤال انجام داده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۷۴)

(۷۴)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه ۲»

(آزیتا بیرقی)

اشتراک جامعه‌شناسان انتقادی و تفسیری ← تأکید بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی
افتراق نابرابری در ثروت و تحصیلات با قد و هوش ← نابرابری اجتماعی
اشتراک رویکردهای تبیینی و تفسیری از دیدگاه جامعه‌شناسان انتقادی ← محافظه‌کار بودن
اشتراک رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی و مخالفان قشربندی اجتماعی
از دیدگاه طرفداران عدالت اجتماعی ← عدم سازگاری با فطرت انسان

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲، ۷۷، ۷۹ و ۸۲)

۶۲- گزینه ۳»

(آزیتا بیرقی)

نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق ← طرفداران عدالت اجتماعی (ب)
هیچ‌گونه حقیقت و فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها بپردازد. ← جامعه‌شناسان انتقادی (الف)
طرفداران قشربندی اجتماعی ← نابرابری‌های اجتماعی نتیجه نابرابری‌های طبیعی است پس عادلانه‌اند. (ج)
جوامع سوسیالیستی ← مالکیت خصوصی وسایل تولید وجود ندارد. ← (د)
(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵، ۷۶، ۷۷ و ۸۲)

۶۳- گزینه ۴»

(آزیتا بیرقی)

طرفداران قشربندی اجتماعی معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همهٔ زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

۶۴- گزینه ۴»

(آزیتا بیرقی)

با غلبهٔ رویکرد تفسیری، رویکرد تبیینی به حاشیه رفت و راه بازگشت دعاوی انتقادی و تجویزی به علوم اجتماعی باز شد. این بار از پیوند دانش و ارزش سخن به میان می‌آید و دانش انتقادی شکل می‌گیرد.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۸۰)

۶۵- گزینه ۳»

(آزیتا بیرقی)

(الف) مدل کمونیستی ← مخالفین قشربندی اجتماعی

(ب) مدل لیبرال ← طرفداران قشربندی اجتماعی

(ج) مدل عدالت اجتماعی ← طرفداران عدالت اجتماعی

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱» عدالت اجتماعی - کمونیستی - لیبرال

گزینه ۲» کمونیستی - کمونیستی - عدالت اجتماعی

گزینه ۳» کمونیستی - لیبرال - عدالت اجتماعی

گزینه ۴» کمونیستی - لیبرال - کمونیستی

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۶۶- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)

فاصلهٔ میان وضعیت موجود و وضعیت مطلوب جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به داوری دربارهٔ ارزش‌ها می‌کشاند.
زندگی اجتماعی انسان، دو وجه دارد: از سویی افراد در زندگی گروهی خود با یکدیگر، جهان اجتماعی و ساختارهای آن را می‌سازند. از سوی دیگر هر جهان اجتماعی الزام‌ها و پیامدهایی دارد که زندگی انسان‌ها را متأثر می‌سازد.
در رویکرد جدایی دانش از ارزش، دانش در قلمرو تبیین و ارزش در قلمرو تفسیر قرار دارد.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۱)

۶۷- گزینه ۴»

(فاطمه صفری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱» نادرست (جامعه‌شناسی انتقادی ظرفیت انتقاد از تمامی کنش‌های ناپسند فردی و اجتماعی را ندارد). - نادرست (جامعه‌شناسی انتقادی همانند رویکرد تفسیری تمام معانی و ارزش‌ها را ساخته و پرداختهٔ اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌داند).

گزینه ۲» درست - درست

گزینه ۳» درست - درست

گزینه ۴» درست - نادرست (رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند).

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۶۸- گزینه ۲»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

انسان بیرون از زمانه و زمینهٔ جهان متجدد، این‌گونه می‌اندیشد که حقایق و ارزش‌هایی فراتر از انسان وجود دارد که هستی آن‌ها وابسته به انسان نیست. همهٔ دیدگاه‌هایی که دربارهٔ عدالت سخن می‌گویند، اهمیت یکسانی ندارد. برخی دیدگاه‌ها، عدالت را اساسی‌ترین ارزش یا یکی از اساسی‌ترین ارزش‌ها می‌دانند ولی برای برخی دیگر، عدالت از آن جهت اهمیت می‌یابد که وسیله‌ای برای تحقق ارزش‌های دیگر است.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۸۰، ۸۲ تا ۸۴)

۶۹- گزینه ۱»

(فاطمه صفری)

موضوع جامعه‌شناسی انتقادی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن است.

فیلم دیوانه از قفس پرید در نقد قدرت ساخته شد.

تبیین، کشف و بازخوانی واقعیت‌ها است.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۸۰، ۸۱ و ۸۳)

۷۰- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)

تا زمانی که یک جهان اجتماعی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده گرفتن آن‌ها، به معنای چشم‌پوشی از آثار و پیامدهای مخرب آن‌ها است؛ زیرا انتقاد از ساختارهای اجتماعی را ناممکن می‌سازد و در نتیجه امکان کنترل آثار مخرب آن‌ها از دست می‌رود.

(پایه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

جامعه‌شناسی (۲)

۷۱- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- زوال تدریجی قدرت کلیسا، منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد.
- رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران جایگاه برتری پیدا کنند.
- استعمار مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید بود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷، ۵۸ و ۶۰)

۷۲- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

- جامعه جهانی قبل از ظهور غرب جدید به صورت امروز نبوده است؛ فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف، هر یک در بخشی از جهان، حاکمیت سیاسی مربوط به خود را به وجود آورده بودند. روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورهای مختلف با حاکمیت‌های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی که از طریق این روابط شکل می‌گرفت، به گونه‌ای نبود که سرنوشت تعاملات فرهنگی را تابع روابط سیاسی، نظامی یا اقتصادی قرار دهد. به همین دلیل اگر برخی کشورها مورد هجوم نظامی قرار می‌گرفتند، در صورتی که از ظرفیت فرهنگی برتری برخوردار بودند، گروه مهاجم را درون خود هضم و جذب می‌کردند. فرهنگ‌های مختلف نیز می‌توانستند از مرزهای جغرافیایی خود از طریق روابط تجاری یا گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی، عبور کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۶)

۷۳- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- در دو سده نوزدهم و بیستم، سازماندهی سیاسی و اقتصادی جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۷)

۷۴- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

- دولت- ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی- اقتصادی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند.
- از سازمان همکاری شانگهای با عنوان ناتوی شرق یاد می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۷، ۶۸ و ۶۹)

۷۵- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- تربیت نخبگان کشورهای غیرغربی به شیوه توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی صورت می‌گیرد.
- برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی و ... بین دولت‌ها شکل گرفته است.

بسیاری از منتقدان، نگران این هستند که تمرکز قدرت رسانه در دست چند شرکت یا چند فرد قدرتمند، موجب تضعیف سازوکارهای دموکراسی می‌شود.

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده (محدودیت صادرات یک کشور به یک ماده خام)، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۹)

۷۶- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

انباشت ثروت، پدیدآمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

کشورهای غربی بعد از آنکه در کشورهای استعمارزده با مقاومت‌های سیاسی و نهضت‌های آزادی‌بخش مواجه می‌شوند، استقلال سیاسی و اقتصادی آنان را به رسمیت می‌شناسند.

ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶ و ۶۸)

۷۷- گزینه «۱»

(ریحانه امینی)

بعد از انقلاب فرانسه، طرفداران نظریه‌های لیبرالیستی در طرف راست و منتقدان این نظریه در طرف چپ مجلس فرانسه قرار می‌گرفتند. به همین سبب آن‌ها را با عنوان دو جریان چپ و راست می‌شناختند. بعدها مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند. در این میان حزب کمونیست شوروی با انقلاب سال ۱۹۱۷م. توانست قدرت را در روسیه به دست گیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

۷۸- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- در جوامع سوسیالیستی به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت.

- رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت. بنابراین، چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف، شکل می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

وجود دارد. جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آن‌ها، دچار تغییر نمی‌شود. از نظر جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند، عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری درباره‌ی درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۸۳- گزینه «۴» (ریحانه امینی)

بداخلاق بودن: اکتسابی - فردی - متغیر

دانش آموز بودن: اکتسابی - اجتماعی - متغیر

کارمند اداره‌ی نفت: اکتسابی - اجتماعی - متغیر

زن بودن: انتسابی - اجتماعی - ثابت

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۸۴- گزینه «۳» (ریحانه امینی)

- استرس زیاد (نفسانی) می‌تواند باعث درد معده (جسمانی) شود.

- گاندی با افکار و عقاید خود (نفسانی)، انقلاب هند را رهبری کرد (اجتماعی).

- جهان سکولار (اجتماعی) مانع بروز ابعاد معنوی انسان می‌شود (نفسانی).

- کمبود آهن در بدن (جسمانی) باعث کم‌حوصلگی در فرد می‌شود. (نفسانی)

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۸۵- گزینه «۴» (فاطمه صفری)

تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

جامعه‌آپارتاید (جدانژادی)، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی سعودی را فراهم می‌آورد.

در جوامع فنودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه‌ی آن‌ها با زمین بستگی داشت.

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۴، ۸۵ و ۸۷)

۷۹- گزینه «۴» (ریحانه امینی)

مارکس در نیمه‌ی دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد.

(پایه‌شناسی (۲)، پالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۷۸ تا ۸۰)

۸۰- گزینه «۳» (ریحانه امینی)

- از نظر مالتوس، جمعیت‌شناس انگلیسی، کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند. او در این باره گفته است: «انسانی که در دنیای از قبل تملک‌شده به دنیا می‌آید، اگر نتواند قدرت خود را از والدینش دریافت کند و اگر جامعه‌ی خواهان کار او نباشد، هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا درباره‌ی مقام و موقعیت خود ندارد. بر سر سفره‌ی گسترده‌ی طبیعت جایی برای او وجود ندارد، طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند.»

- ریکاردو، اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد، حتی افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند و معتقد است: «اگر حکومت‌گران ما بگذارند سرمایه، پرسودترین راه خود را دنبال کند، کالاها قیمت مناسب خود را داشته باشند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و بلاهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد.

- برخی از اندیشمندان اروپایی برای حل مشکل فقر و غنا، در چارچوب ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگ جدید غرب، نظریه‌هایی ارائه دادند. مارکس در نیمه‌ی دوم قرن نوزدهم لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه‌ی سرمایه‌داری، فقط با یک انقلاب قابل حل بود.

- برخی اندیشمندان علوم اجتماعی و سیاسی مانند آیزایا برلین در نقد لیبرالیسم اولیه، از دو مفهوم آزادی مثبت و منفی سخن گفته‌اند.

(پایه‌شناسی (۲)، پالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

جامعه‌شناسی (۱)

۸۱- گزینه «۳» (فاطمه صفری)

الف) ناپسند بودن اسراف و تبذیر و ساده‌زیستی، آرمان‌هایی هستند که خارج از قلمرو واقعی جامعه‌ی ایران قرار دارند.

ب) اسراف و تبذیر واقعیتی است که جزء آرمان‌های ما محسوب نمی‌شود. یعنی مردم در واقعیت انجام می‌دهند اما جزء ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها نیست.

ج) استکبارستیزی و احترام به پدر و مادر، آرمان‌هایی هستند که درون قلمرو واقعی جامعه‌ی ایران نیز قرار دارند.

(پایه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۳)

۸۲- گزینه «۳» (فاطمه صفری)

جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند.

حقایق هر چند خود ثابت‌اند؛ ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند؛ یعنی برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق

جامعه‌شناسی (۲)

۸۶- گزینه «۴»

(شهریار عبدالله)

هنگامی که فرهنگ یا فرهنگ‌های غالب و اثرگذار، ویژگی‌های مطلوب را نداشته باشند، جامعه جهانی با چالش‌های درون فرهنگی مواجه خواهند شد. کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی نیاز داشتند. آن‌ها برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. آن‌ها برای رسیدن به این هدف در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۸)

۸۷- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

تخته‌قاپو کردن ایلات در دوران رضاخان و انقلاب سفید در دوران محمدرضا پهلوی، بر دامداری و کشاورزی ایران تأثیر داشته است و صادرات نفت در تک‌محصولی کردن اقتصاد ایران نقش داشته است.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۶۷)

۸۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۶۵)

۸۹- گزینه «۱»

(شهریار عبدالله)

چالش جهان دو قطبی، چالشی فرامنطقه‌ای بود.

(پایه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۱۰، ۱۰۰ و ۸۱)

۹۰- گزینه «۳»

(شهریار عبدالله)

مالتوس معتقد بود کسانی که در فقر متولد می‌شوند حق حیات ندارند. او در این باره گفته بود: کسی که در دنیای از قبل تملک‌شده به دنیا بیاید و نتواند قدرت خود را از والدینش بگیرد و اگر جامعه خواهان کار او نباشد، هیچ حقی برای دریافت کمترین غذا یا چون و چرا درباره موقعیت خود ندارد، بر سر سفره گسترده طبیعت جایی برای او وجود ندارد و طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد و این حکم را اجرا می‌کند.

ریکاردو مخالف دخالت دولت در اقتصاد بود و حتی افزایش دستمزد کارگران و رفاه حال آن‌ها را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات جدیدی می‌دانست و معتقد بود که اگر حکومتگران ما بگذارند سرمایه پرسودترین راه خود را دنبال کند و کالاها قیمت مناسب خود را داشته باشند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و بلاهت و حماقت مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور به بهترین وجه تأمین خواهد شد.

(پایه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۷۷)

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۹۱- گزینه «۳»

(ممد رضا قانز امینی)

«أَنْفِقُوا»: انفاق کنید (رد گزینه ۱) / «رَزَقْنَاكُمْ»: به شما روزی دادیم (رد سایر گزینه‌ها) / «أَنْ يَأْتِي»: بیاید، فرارسد / «لَا يَبِيعُ فِيهِ وَ لَا خَلَّةٌ»: در آن نه داد و ستدی است و نه دوستی‌ای

نکات مهم درسی:

(۱) افعالی که ضمیر متصل به آن‌ها چسبیده است، قطعاً معلوم هستند.

(۲) در ترجمه فعل‌های مجهول، معمولاً از اشتقاق فعل «شدن» استفاده می‌کنیم.

(ترجمه)

۹۲- گزینه «۳»

(ولی بربری - ابهر)

«إِنْ يُدْخِلُ»: (فعل شرط به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود) اگر وارد کنند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «كَلِمَةً فَارْسِيَّةً»: (موصوف و صفت نکره) یک کلمه فارسی، کلمه‌ای فارسی (رد گزینه ۲) / «يَنْطِقُوا»: تلفظ می‌کنند، بر زبان می‌آورند (رد گزینه ۲) / «الكَلِمَةَ»: «الكَلِمَةَ» معرفه به «ال» است و همین اسم به صورت نکره در عبارت قبلی آمده است، بنابراین می‌توان در ترجمه «ال» از (این و آن) استفاده کرد (این کلمه، آن کلمه، کلمه (رد گزینه ۱) / «أَلْسِنَةً»: زبان‌ها (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۹۳- گزینه «۱»

(سیره ممد مؤمنی)

«كُنَّا نَمْشِي»: راه می‌رفتیم / «رَأَيْنَا»: دیدیم / «يَتَظَاهَرُ»: (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری) تظاهر می‌کرد (رد گزینه ۳) / «فَجَاءَهُ»: ناگهان (در جای درست خود معنا نشده است ← رد گزینه ۲) / «أَلَمَّا»: وقتی که (رد گزینه ۴) / «بَدَأَ يَضْحَكُ»: شروع به خندیدن کرد (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۹۴- گزینه «۲»

(ولی بربری - ابهر)

«عِبَادَةَ اللَّهِ خَيْرٌ»: پرستش خدا نیکو است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «التَّعْلِيمِ وَ التَّفْقِيهِ»: یاد دادن و آگاه کردن، آموزش و دانا کردن (رد گزینه ۳) / «قَدْ أَرْسِلُ»: (فعل ماضی نقلی مجهول) فرستاده شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۹۵- گزینه «۱»

(سیر ممدعلی مرتضوی)

«لَا يَغْلُو إِلَّا»: گران نمی‌شود ... مگر، گران می‌شود ... فقط (رد گزینه ۲) / «سعر الفواكه»: قیمت میوه‌ها (رد گزینه ۲) / «إِلَّا فِي نَهَايَةِ فَصْلِ الشَّتَاءِ»: فقط (مگر) در پایان فصل زمستان (رد سایر گزینه‌ها) / «بِسَبَبِ قَلْتِهَا»: به‌خاطر کمبود آن‌ها (رد سایر گزینه‌ها) / «فِي السُّوقِ»: در بازار (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۹۶- گزینه «۱»

(بهر روز میدربکی)

حرف جر «فی» به معنی «در» است، همچنین «النقش» معرفه است و باید به‌صورت «نقش، نگاره» ترجمه شود.

(ترجمه)

۹۷- گزینه ۴»

(ولی بریی- ابهر)

تشریح سایر گزینه ها:

در گزینه «۱»، «عالم» نکره است و «یُنتَفَع» نیز مضارع مجهول است و باید به صورت (دانشمندی که از دانش او سود برده می شود) ترجمه گردد. در گزینه «۲»، «سامح» به معنای (بیخش) است و نباید آن را با «إِسْمَح» به معنای (اجازه بده) اشتباه گرفت. در گزینه «۳»، «سَيَّاح» و «دُول کثیره» هر دو نکره هستند که به اشتباه، به صورت معرفه ترجمه شده اند و نادرست هستند. (ترجمه)

۹۸- گزینه ۳»

(سیره مهیا مؤمنی)

«امروز»: الیوم (رد گزینه های ۱ و ۲) / «دوستم»: صَدِیقِی، صَدِیقِتی / «به من»: اِلَیَّ (رد گزینه ۱) / «کتابی»: کتاباً (رد گزینه ۴) / «هدیه داد»: أهدی، أهدت / «قبلاً»: مِنْ قَبْلِ (رد گزینه ۱) / «آن را دیده بودم»: رأیتَه (رد گزینه ۴) (ترجمه)

۹۹- گزینه ۳»

(پهروز هیدرگی)

ترجمه آیه شریفه: «... تا بر آنچه که از دستتان رفته، ناراحت نشوید.»

تشریح گزینه ها:

گزینه «۱»: مصراع فارسی به گذران عمر و استفاده از فرصت ها اشاره دارد. گزینه «۲»: مثل فارسی به عقب نینداختن کارها اشاره می کند. گزینه «۳»: همانند آیه شریفه، به حسرت نخوردن نسبت به گذشته اشاره می کند. گزینه «۴»: این موضوع را بیان کرده که گاهی یک لحظه غفلت کردن، موجب ضرر و پشیمانی می شود.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

فراموشی یکی از امور دردآوری است که انسان گاهی به دلایل متعددی در معرض آن قرار می گیرد، آن در نزد بسیاری، امری طبیعی به شمار می آید ولی آثار بعدی بر تحصیل انسان یا کارش دارد و آن در آینده بر رفتار او تأثیر می گذارد. چند کار وجود دارد که فراموشی را کاهش می دهد، از آن جمله حفظ عقل در فعالیتی همیشگی و تفریحی فعال، از طریق انجام بازی های فکری یا آموختن چیزی جدید است. انسان در معرض فراموشی جای اشیاء قرار دارد هرگاه که به تغییر جاهای آن ها ادامه دهد، پس باید از مرتب نکردن اشیاء یا تغییر مکان هایشان دوری کند. خواب خوب نقش بزرگی در کاهش فراموشی دارد به طوری که بازگرداندن اطلاعات به شکلی فعال در هنگام نیاز به آن، ممکن است، اما کم خوابی منجر به فراموشی می شود.

با وجود این که فراموشی در بیشتر اوقات طبیعی است، برخی علائم و نشانه ها دلالت بر وجود مشکلی در حافظه می کنند که نیاز به مراجعه به پزشک دارند.

۱۰۰- گزینه ۳»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«انسان قبل از این که بخوابد، قادر به بازگردانی اطلاعات است.» (غلط)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «گر زبان جدیدی بیاموزیم، آن حافظه ما را تقویت می کند.» (صحیح) گزینه «۲»: «تغییر دادن جای اشیاء اطرافمان، فراموشی ما را زیاد می کند.» (صحیح) گزینه «۴»: «دلایلی که منجر به فراموشی می شوند، بسیار تفاوت دارند.» (صحیح)

(درک مطلب)

۱۰۱- گزینه ۲»

(سیر مفعولی مرتضوی)

از جمله آن چه انسان را فراموشکار می کند ... «بی توجهی او به مرتب کردن چیزها و کارهاست!»

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «عدم توجهش به انجام بازی های فکری!» (غلط) گزینه «۳»: «برخاستنش از خواب بعد از طلوع خورشید!» (غلط) گزینه «۴»: «مشغول بودنش به کار برای ساعاتی طولانی!» (غلط) (درک مطلب)

۱۰۲- گزینه ۲»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«چگونگی به خاطر آوردن اطلاعات به شکلی سریع تر!» در متن نیامده است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: فواید بازی های فکری! گزینه «۳»: تأثیر فراموشی بر کارها یا رفتارمان! گزینه «۴»: چگونگی رهایی یافتن از فراموشی در زندگی روزانه! (درک مطلب)

۱۰۳- گزینه ۲»

(پهروز وبان)

موارد نادرست در سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: مصدره: استفعال ← من باب استفعال و مصدره: استطاعة گزینه «۳»: للمفرد المؤنث الغائب ← للمفرد المذکر الغائب / نائب فاعله: الجنود ← فاعله: الجنود گزینه «۴»: اسم فاعل من الفعل الذی لیس له حرف زائد ← اسم فاعل من مزید ثلاثی (من باب افعال و مصدر: اشکال)

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۰۴- گزینه ۴»

(سیر مفعولی مرتضوی)

موارد نادرست در سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: للمفرد المؤنث المخاطب ← للمفرد المذکر المخاطب؛ مزید ثلاثی ← مجرد ثلاثی گزینه «۲»: بمعنی «تر» فی الفارسیة ← بمعنی «ترین» فی الفارسیة گزینه «۳»: مجرور بالالف و التّون ← مجرور بعلمة الكسرة

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۰۵- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«مُنْتَظَمَة»: اسم مفعول است (صحیح: مُنْتَظَمَة)

«التّراث»: نادرست است (صحیح: التّراث)

«العالمی»: به معنای «جهانی» نادرست است، زیرا «عالم» بر وزن «فاعل» به معنای «دانا» است. (صحیح: العالمی ← جهانی).

(ضبط حرکات)

۱۰۶- گزینه ۳»

(ولی بریی- ابهر)

در گزینه «۳»، «سعید» معرفه به علم و اسم شخص است. در سایر گزینه ها، «سعید» اسمی نکره به معنای (خوشبخت) است.

ترجمه گزینه ها:

گزینه «۱»: در زندگیم خوشبختی (فرد خوشبختی) را نیافتم مگر کسی که با توکل بر پروردگارش تلاش کرد!

گزینه «۲»: هرکس دیگران را در مشکلاتشان یاری کند پس او در زندگی خود خوشبخت است!

گزینه «۳»: آیا سعید را دیدی درحالی که با تکبر از همشاگردی هایش روی برمی گردانید!

گزینه «۴»: برادر تو خوشبخت است چون برادری مثل تو دارد!

(قواعد اسم)

۱۰۷- گزینه «۴»

(پهروز هیدریکی)

بعد از «آن» بلافاصله اسم نمی‌آید (رد گزینه ۲). همچنین بعد از «آن»، فعل مضارع، به جز در صیغه‌های جمع مؤنث، دچار تغییر ظاهری می‌شود (رد گزینه ۳).

از طرف دیگر، «تبتدؤوا: شروع شوید» با معنای جمله مطابقت ندارد (رد گزینه ۱) ترجمه عبارت: «پیش از آنکه شروع به کاری کنید، با کارشناسان مشورت نمایید» (قواعد فعل)

۱۰۸- گزینه «۲»

(سیره میا مؤمنی)

در گزینه «۲»، جمله وصفیه نداریم؛ دقت کنید که «یُشاهد» درباره «بیت» توضیح نمی‌دهد و ارتباطی به آن ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «یجلس» جمله وصفیه برای اسم نکره «فقیراً» است. (فقیری که می‌نشیند ...)

گزینه «۳»: «یقع» جمله وصفیه برای اسم نکره «رجلاً» است. (مردی که می‌افتد...)

گزینه «۴»: «یسی» جمله وصفیه برای اسم نکره «مُعَلَّم» است. (آموزگاری که تلاش می‌کند...)

(انواع یملات)

۱۰۹- گزینه «۴»

(ولی بریی - ابهر)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «السلطین» که جمع مکسر «سلطان» است، مستثنی منه واقع شده است.

گزینه «۲»: «محصیل» مستثنی منه است نه «الفلاحون»، پس اینجا هم مستثنی منه جمع مکسر است، نه سالم.

گزینه «۳»: «مسائل» مستثنی منه است که جمع مکسر می‌باشد.

گزینه «۴»: با توجه به ضمیر «هن» که به مستثنی متصل شده است، می‌فهمیم که «التلمیذات» که جمع مؤنث سالم است، مستثنی منه می‌باشد، نه «الکتاب».

(استثناء)

۱۱۰- گزینه «۳»

(سیره ممرعلی مرتضوی)

در گزینه «۳»، «إلّا» ادات استثناست، «بعض» مستثنی و «ذکریات» نیز مستثنی منه است؛ پس واضح است که در این گزینه، اسلوب استثناء داریم. (ترجمه: آرزو داریم که همه، خاطراتمان را به یادآورند، به جز بعضی از آن‌ها را!) اما در سایر گزینه‌ها، ادات استثناء نداریم، در گزینه‌های دیگر با «ألّا» مواجهیم که در واقع «أن + لا» (به معنی: که نه ...) است و بر سر فعل مضارع وارد شده است و ارتباطی به اسلوب استثناء ندارد.

(استثناء)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۱۱- گزینه «۱»

(سیره میا مؤمنی)

«قُل»: بگو (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «سیروا»: بگردید / «فی الأرض»: در زمین (رد گزینه ۴) / «عاقبة الذین من قبل»: سرانجام پیشینیان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۱۲- گزینه «۲»

(پهروز وهان)

«يحبّ الأمّهات الأولاد»: فرزندان مادران را دوست دارند (رد گزینه‌های ۱ و ۳: تشخیص فاعل و مفعول در ترجمه مهم است، دقت داشته باشید که فعل جمله با فاعل آن، از نظر جنس مطابقت دارد، در این جمله، «يحبّ» با «أولاد» مطابقت دارد، نه «أمّهات») / «يُدبرونَ أمورهنّ»: کارهایشان را اداره می‌کنند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «فی الايام آتی»: در روزهایی که / «لأسنّ» قدرات علی آداءها»: قادر (توانا) بر انجام آن‌ها نیستند

(ترجمه)

۱۱۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

«هناك قوّة عظيمة»: قدرتی بزرگ وجود دارد (رد سایر گزینه‌ها) / «مِن الله»: از جانب خداوند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «فی أعماق المحيطات»: در اعماق اقیانوس‌ها (رد گزینه ۲) / «كَمْثل»: مانند / «أسماكٍ مضيئة»: ماهی‌هایی نورانی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تحوّل»: که تبدیل می‌کنند / «ظلام البحر»: تاریکی دریا (رد گزینه ۲) / «إلى نهارٍ مضيءٍ»: به روزی روشن (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۴- گزینه «۲»

(مهمیرضا قائن‌امینی)

«مناطق دارای جاذبه گردشگری»: مناطق الجذب السياحي (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «کشور زیبایمان»: بلادنا الجميلة (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

آیه «أ تأمرونَ الناسَ بالبرّ و تنسونَ أنفسکم!» به معنای «آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید.» یعنی انسان باید در انجام کار خیر از خود شروع کند، سپس دیگران را به انجام آن سفارش کند. به عبارت دیگر، گفتار و کردار انسان، باید یکسان باشد. گزینه «۴» با این مفهوم تناسبی ندارد؛ بیت گزینه «۴» می‌گوید نتیجه بدی و بدی کردن، چیزی جز بدی نیست.

(مفهوم)

۱۱۶- گزینه «۲»

(سیرممرعلی مرتضوی)

در گزینه «۲»، «مفعول و منصوب» نادرست است؛ در جمله داده شده، «بقية» مفعول است و «الحيوانات» نقش مضاف‌الیه را دارد.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۱۷- گزینه «۱»

(پهروز وهان)

در گزینه «۱»، «الطالبتان المُجدّتان» نادرست است و باید به صورت «الطالبتان المُجدّتان» نوشته شود؛ اسم‌های مثنی در حالت مرفوع در آخرشان، «ان» می‌گیرند.

(فیبط حرکات)

۱۱۸- گزینه «۳»

(پهروز هیدریکی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «میادین» مبتدا و جمع مکسر است. (مفرد ← میدان)

گزینه «۲»: «مضامین» مبتدا و جمع مکسر است. (مفرد ← مضمون)

(بهر روز میریگی)

۱۲۲- گزینه ۱

«أخذٌ یکنذبُ»: شروع به دروغ گفتن کرد. (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لم یتلفت»: توجه نکردند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لم + مضارع»: ماضی منفی ساده یا نقلی) / «أسرعُ»: شتافت (رد گزینه ۳) / «أحدُ النَّاسِ»: یکی از مردم (رد گزینه ۲) / «خادعُ»: فریب داد (فعل ماضی معلوم و متعدی است ← رد گزینه‌های ۲ و ۴) (ترجمه)

(میدرضا قاندامینی)

۱۲۳- گزینه ۴

«لا یوحدُ»: وجود ندارد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لُغَةُ الْغَرْبِ»: زبان عرب‌ها (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «تَبَدَّلَ»: تبدیل می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «حروف قریبه»: حروف نزدیکی، حروفی نزدیک، حرف‌هایی نزدیک (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

تکات مهم درسی:

در تست‌های ترجمه به نوع فعل (ماضی، مضارع، امر، نهی، مستقبل) بسیار دقت کنیم.

مراقب باشیم که ترکیب وصفی (از نوع اسم) به صورت جمله ترجمه نشود. در ترجمه ترکیب وصفی که از دو اسم نکره تشکیل شده است، «ی» نکره را به صفت یا موصوف می‌دهیم.

(ترجمه)

(مرتضی کاظم شیروزی)

۱۲۴- گزینه ۲

«صدای عجیبی»: (نکره است و نیازی به ال نیست) صوتٌ عجیبٌ (رد گزینه ۱) / «شنیده شد»: (فعل ماضی مجهول است) سَمِعَ (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «آن صدا»: الصَّوتُ (رد گزینه ۴) / نکته: معمولاً هرگاه اسمی به صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه «ال» تکرار شود، می‌توان الف و لامش را «این» یا «آن» ترجمه کرد. / «جوانی ... که»: شَابٌ ← اسم نکره است و چون پس از آن فعلی آمده که آن را توصیف می‌کند، در ترجمه با حرف ربط «که» می‌آید (رد گزینه ۳). البته در گزینه ۴، «الشَّابُّ الَّذِی» هم درست است. / «وانمود کرده بود»: (فعل ماضی است) تَظَاهَرَ (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

(سیره میا مؤمنی)

۱۲۵- گزینه ۴

ترجمه عبارت: «راستگو با صداقتش به جایی می‌رسد که دروغگو با فریبکاری‌اش به آن نمی‌رسد.» ← همین مفهوم در بیت فارسی گزینه ۴ نیز بیان شده است.

(مفهوم)

(نور امسکی)

۱۲۶- گزینه ۲**تشریح سایر گزینه‌ها:**

گزینه ۱: «مع کلمة بعده: الجار و المجرور» نادرست است؛ چرا که در اینجا «حتی» بر سر یک فعل مضارع آمده است و اصلاً حرف جر نیست.

گزینه ۳: «مزید ثلاثی» ← مجرد ثلاثی

گزینه ۴: «مزید ثلاثی بزیادة حرفین» ← «مزید ثلاثی بزیادة حرف واحد» (فعل مضارع «تَحْتَوْنَ» مزید ثلاثی از باب افعال است و باب افعال، تنها یک حرف زائد دارد.)

(تحلیل صرفی و اعراب)

گزینه ۳: «دقت کنید که جمله اسمیه در قسمت دوم عبارت آمده است، «الصیادون» مبتدا و جمع مذکر سالم است.

گزینه ۴: «الحکام» مبتدا و جمع مکسر و «العادلون» صفت و جمع مذکر سالم است.

(انواع عملات)

(میدرضا قاندامینی)

۱۱۹- گزینه ۲**تکات مهم درسی:**

۱) اسامی «لسان، فُستان، نسیان، انسان» مفرد مذکر هستند و نباید آن‌ها را با اسم مثنی اشتباه گرفت.

۲) اسامی «عیون، عُصون» جمع مکسر هستند و نباید آن‌ها را با جمع مذکر سالم اشتباه گرفت.

۳) در اسامی جمع مذکر سالم، «واو» نشانه رفع و «یاء» نشانه نصب و جر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «الفُستان» غلط است و باید به جای آن، «الفُستانُ» بیاید؛ زیرا نقش مبتدا را دارد و از نظر اعراب، مرفوع به علامت ضمّه است.

گزینه ۳: «لسان» غلط است و باید به جای آن، «لسانُ» بیاید؛ زیرا نقش مبتدا را دارد و از نظر اعراب، مرفوع به علامت ضمّه است.

گزینه ۴: «عیون» غلط است و باید به جای آن، «عیونُ» بیاید؛ زیرا نقش مبتدا را دارد و از نظر اعراب، مرفوع به علامت ضمّه است.

(قواعد اسم)

(میدرضا قاندامینی)

۱۲۰- گزینه ۳

در این گزینه، «المُدْرَس» نقش فاعل را دارد و از نظر اعراب، مرفوع است. (ترجمه عبارت: معلم توانمند، ما را در کتابخانه عمومی دید)

تکات مهم درسی:

فاعل از نظر اعراب همواره مرفوع است. مفعول از نظر اعراب همواره منصوب است. مضاف‌الیه از نظر اعراب همواره مجرور است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «المُدْرَس» نقش مضاف‌الیه را دارد و از نظر اعراب، مجرور است. (ترجمه عبارت: پزشک، دندان‌های معلمی را معاینه کرد که به راستگویی شهرت دارد)

گزینه ۲: «المُدْرَس» نقش مفعول را دارد و از نظر اعراب، منصوب است.

(ترجمه عبارت: دانش‌آموز باادب به معلم دلسوز، بسیار احترام می‌گذارد)

گزینه ۴: «المُدْرَس» نقش مضاف‌الیه را دارد و از نظر اعراب، مجرور است.

(ترجمه عبارت: شیشه‌هاشین معلم، روز گذشته شکسته شده است)

(قواعد اسم)

عربی زبان قرآن (۲)

(نور امسکی)

۱۲۱- گزینه ۱

«ما یُریدُ اللهُ»: خداوند نمی‌خواهد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لیجعل»: قرار دهد (رد سایر گزینه‌ها) / «علیکم»: بر شما (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من حرج»: هیچ سختی‌ای

(ترجمه)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۱۳۱- **گزینه ۳** (میلاد باغ شیخی)
موسولینی پس از پیروزی در انتخابات، تا حدود زیادی به وعده‌های خویش درباره کاهش بیکاری و تورم و پایان دادن به اعتصاب‌ها عمل کرد.

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی «۴» و جهان پس از آن، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

۱۳۲- **گزینه ۴** (کنکور سراسری ۱۴۰۱)

یکی از تحولات مهم جهان پس از جنگ جهانی دوم، به قدرت رسیدن کمونیست‌ها به رهبری مائو در چین بود.
(توجه داشته باشید که سایر وقایع در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»، قبل از جنگ جهانی دوم رخ داده است.)

(تاریخ (۳)، بنگ جهانی «۴» و جهان پس از آن، صفحه ۱۱۲)

۱۳۳- **گزینه ۳** (میلاد هوشیار)

دولت ایران پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلستان این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد.

(تاریخ (۳)، نفیست ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۲)

۱۳۴- **گزینه ۲** (میلاد هوشیار)

در ۱۶ آذر ۱۳۳۲ گروهی از دانشجویان دانشگاه تهران در اعتراض به برقراری روابط سیاسی مجدد با انگلستان و سفر معاون رئیس‌جمهور آمریکا (ریچارد نیکسون) به ایران تظاهرات کردند که در جریان آن سه تن از دانشجویان به شهادت رسیدند.

(تاریخ (۳)، نفیست ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۶)

۱۳۵- **گزینه ۴** (میلاد باغ شیخی)

دشمنان خارجی و عوامل داخلی آنان با بهره‌گیری از تداوم و گسترش اختلاف و نزاع میان دکتر مصدق و آیت‌الله کاشانی و یاران و نزدیکان این دو شخصیت ملی و مذهبی، بر تلاش‌هایشان برای نابودی نهضت و سرنگونی دولت دکتر مصدق افزودند.

(تاریخ (۳)، نفیست ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۴)

۱۳۶- **گزینه ۲** (فاطمه سقایی)

چون شهر مشهد در شرق همدان واقع شده و از نصف‌النهار مبدأ دورتر است پس طول جغرافیایی آن حدود ۱۱ درجه بیشتر از همدان است.

درجه دقیقه	درجه		
۶۰	۱۵	$۴۳ \times ۱۵ = ۶۴۵$	
۴۳	x	$۶۴۵ \div ۶۰ = ۱۰ / ۷۵$	درجه $۴۸ + ۱۱ = ۵۹$

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۲۷- **گزینه ۳** (سیره مصفا مؤمنی)

در گزینه «۳»، «خَرَبَت» صحیح است، زیرا فعل ماضی از باب تفعیل است. همچنین «الشَّاطِئِ» به معنای «ساحل» بدین شکل نوشته می‌شود.
(ضبط حرکات)

۱۲۸- **گزینه ۲** (پیروز وهان)

در گزینه «۲»، «الکبيرة» صفت برای «سوق» از نوع اسم (مفرد) و «أدرس» صفت برای «تلمیذ» از نوع جمله است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «قِيَمَة» صفت برای «مواضع» از نوع اسم (مفرد) است. («لپهتدی» جمله وصفیه نیست، زیرا به آن حرف ناصبه «لِ» متصل شده است)

گزینه «۳»: «السِّيَئَة» صفت از نوع اسم (مفرد) برای «أعمال» است. («كان» علی‌رغم اینکه بعد از اسم نکره آمده، صفت نیست و خبر برای «أَنَّ» است)

گزینه «۴»: «الایرانیون» و «مَمْرُوجَة» صفت به شکل اسم (مفرد) هستند برای «الشعراء» و «أبیات». («استفاد» جمله وصفیه نیست، زیرا قبلش حرف «و» آمده است)

(انواع جملات)

۱۲۹- **گزینه ۴** (همیدرضا قانرآمین)

در این گزینه، «یَقَعُ» فعلی است که اسم نکره قبل از خودش را وصف می‌کند: «پدر بزرگ مهربانم باغ زیبایی دارد که در نزدیکی این روستا قرار دارد!»

نکات مهم درسی:

مراقب باشید که جواب شرط را با جمله وصفیه (جمله بعد از اسم نکره) اشتباه نگیرید.

معمولاً قبل از جمله وصفیه، حروف «و»، «ف»، «ثم» نمی‌آیند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «تَكَلَّمْنَا» جمله وصفیه نیست؛ زیرا قبل از آن، «ثُمَّ» آمده است.
گزینه «۲»: «عَصَى» جمله وصفیه نیست؛ زیرا قبل از آن، «فَ» آمده است.

گزینه «۳»: «يَعْلَمُه» جواب شرط است و نمی‌تواند جمله وصفیه باشد.
(انواع جملات)

۱۳۰- **گزینه ۳** (نویر امساک)

ترجمه گزینه «۳»: «پدرانمان سختی‌های زیادی را تحمل کردند تا در راحتی زندگی کنیم» («لِ + نَعِيش» معنای مضارع التزامی می‌سازد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لِیت» به همراه فعل ماضی «حضرنا» به کار رفته که دلالت بر مضارع التزامی ندارد.

گزینه «۲»: هر دو فعل مضارع در عبارت، معنای اخباری (ساده) دارند.

گزینه «۴»: «لن» معنای فعل را مضارع التزامی نمی‌کند، بلکه اصطلاحاً معنای «نهی ابد: هرگز...» می‌سازد. همچنین دقت داشته باشید که «حَتَّى» بر سر اسم «نهایه» آمده و اصلاً بر سر فعل ظاهر نشده است.

(قواعد فعل)

۱۳۷- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

با توجه به اینکه هر دو شهر در یک نیمکره قرار دارند، برای به دست آوردن اختلاف درجه، طول جغرافیایی آن دو را از هم کم می‌کنیم:

$$\text{اختلاف درجه} = ۴۵ = ۱۵ - ۶۰$$

$$\text{اختلاف ساعت} = ۳ = ۱۵ \div ۴۵$$

$$\text{صبح} = ۴ - ۳ = ۷$$

چون شهر دوم در غرب شهر اول قرار دارد، زمان واقعی آن عقب‌تر از شهر اول است.

(بغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های بفرافیایی، صفحه ۷۶)

۱۳۸- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

امواج ناشی از زمین‌لرزه‌های دریایی، سونامی را به دنبال دارد که ناشی از فرایندهای درونی زمین هستند (دینامیک درونی).

(بغرافیا (۳)، مقارنات طبیعی، صفحه ۸۳)

۱۳۹- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

میزان تخریب و خسارت‌های ناشی از نزدیک شدن گسل‌های همگرا نسبت به سایر گسل‌ها بیشتر است و هرچه عمق کانونی زمین‌لرزه بیشتر باشد، تخریب و خسارت کاهش می‌یابد.

(بغرافیا (۳)، مقارنات طبیعی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۱۴۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

نگاهی به نقشه نواحی لرزه‌خیز ایران نشان می‌دهد که کمتر منطقه‌ای در کشور ما مصون از زمین‌لرزه است.

(بغرافیا (۳)، مقارنات طبیعی، صفحه ۸۷)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۴۱- گزینه «۳»

(ملیحه کرمی)

اسطوره‌شناسان، مورخان و دیگر محققان درباره اینکه محتوای افسانه‌ها به کلی غیرواقعی است یا نه، اتفاق نظر ندارند. بیشتر آنان بر این عقیده هستند که افسانه‌ها براساس واقعیت‌های تاریخی ساخته شده‌اند، اما با گذشت زمان تغییر کرده و به شکل افسانه و اسطوره درآمده‌اند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۶۲)

۱۴۲- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

از آنجا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمانروایان سومری و آکدی، پیایی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند. این تاخت و تازها، سرانجام سبب شد که حاکمان کوچک و مستقل ایلامی در حدود ۲۶۰۰ ق.م. با یکدیگر متحد شوند و پادشاهی ایلام را تأسیس کنند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۷۶)

۱۴۳- گزینه «۴»

(علی محمد کرمی)

حکومت ایلام، سرانجام پس از قرن‌ها سلطنت، بر اثر یورش ویرانگر آشوریان در قرن ۷ ق.م. دچار انحطاط و فروپاشی شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۷۷)

۱۴۴- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

داریوش هخامنشی به منظور دفع حملات قبایل صحراگرد سکایی، به مناطق دوردستی در شمال دریای سیاه و جنوب روسیه کنونی لشکرکشی کرد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۸۵)

۱۴۵- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در ابتدای زمامداری اردشیر دوم، برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کورش کوچک شکست خورد و کشته شد. در دوران فرمانروایی او، مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۸۷)

۱۴۶- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

قرارگرفتن در عرض‌های جغرافیایی پایین‌تر یا بالاتر، از عوامل مؤثر بر آب‌وهوای کشور ما است؛ چراکه زاویه تابش خورشید در عرض‌های جغرافیایی مختلف، متفاوت است.

(بغرافیای ایران، بغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۴۷- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۹)

ایران در کمربند خشک و بیابانی کره زمین قرار گرفته است. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تاپستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش در دوره گرم سال می‌شود.

(بغرافیای ایران، بغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۳۷)

۱۴۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

بخش زیادی از «بیابان لوت» به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای، کمتر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد.

«کوپر»، بخشی از بیابان است و به نمکزارهای پف‌کرده‌ای گفته می‌شود که تبخیر شدید، عامل اصلی شکل‌گیری آن است؛ موقعیت ایران به گونه‌ای است که یکی از بزرگ‌ترین کویرهای جهان را به وجود آورده است.

دریاچه حوض سلطان در غرب «دشت کویر» در استان قم قرار گرفته است.

(بغرافیای ایران، بغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۴۳)

۱۴۹- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

کانون‌های دائمی حداقل در هشت ماه از سال بارش دارند.

(مغرافیای ایران، مغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۳۹)

۱۵۰- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به‌سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت کند، حوضه آبریز می‌گویند. با نگاهی به نقشه حوضه‌های آبریز ایران (شکل ۶- صفحه ۵۰ کتاب درسی) درمی‌یابیم که حوضه آبریز فلات مرکزی، بزرگ‌ترین حوضه آبریز کشور است.

(مغرافیای ایران، مغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۵۱- گزینه «۲»

(ملیحه کرمی)

عباسیان در مواجهه با خلفای فاطمی کوشیدند با استفاده از توان سیاسی و نظامی حکومت سلجوقیان و دیگر متحدان خود، با آن‌ها مقابله کنند. خلافت عباسی همچنین به تبلیغات گسترده‌ای علیه فاطمیان اقدام کرد و به ترفندهای گوناگونی متوسل شد که نشان دهد نسب خلفای فاطمی جعلی است و آنان از نسل علی (ع) و فاطمه (س) نیستند. توجه داشته باشید که عبارات گزینه‌های «۳» و «۴» از جمله اقدامات فاطمیان علیه عباسیان می‌باشد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۱۵۲- گزینه «۱»

(ملیحه کرمی)

پس از به تخت نشستن یزدگرد سوم ساسانی، امور کشور کمی سامان یافت و سپاه ایران با شکست مسلمانان در جنگ جسر (پل) بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۱)

۱۵۳- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

دهقانان، دودمان‌های زمین‌داری بودند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در خراسان و ماوراءالنهر برخوردار بودند. ایشان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۹۰)

۱۵۴- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی- نظامی خلفای عباسی بر ایران بود.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۹۴)

۱۵۵- گزینه «۲»

(علی محمد کرمی)

اندکی پس از برداشتن دولت آل منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز، دست‌های از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند. بر اثر این واقعه، عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فروریخت.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۱)

۱۵۶- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

هرچه ارتفاع گیاهان افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی، انبوهی و درجه رشد و همچنین فصل رویش آن‌ها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود.

(مغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۵۷)

۱۵۷- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

با حرکت از مدار مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی و ناحیه قطبی در نوع و تراکم پوشش گیاهی تفاوت و تنوع پدید می‌آید.

(مغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۷)

۱۵۸- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در خانواده زبانی آفرو- آسیایی زبان مردم عرب و یهود، زبان قوم سامی است و زبان بعضی از مردم شمال آفریقا، زبان قوم حامی است.

(مغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه ۷۰)

۱۵۹- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

پدیده پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد.

(مغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه ۷۹)

۱۶۰- گزینه «۴»

(زهرا رامیار)

در موضوع بیماری Covid19، این پدیده از یک مکان به مکان‌های مجاور گسترش می‌یابد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آنکه فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد. امروزه با توجه به گسترش رسانه‌ها، این نوع پخش فرهنگی غالب است و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر سبک زندگی افراد دارند.

گزینه «۲»: گاهی پدیده فرهنگی بدون آنکه دو ناحیه فرهنگی در تماس مستقیم با یکدیگر باشند از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود.

گزینه «۳»: در این پخش فرهنگی پدیده از مکان‌های بزرگ‌تر به مکان‌های کوچک‌تر منتقل می‌شود.

(مغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۱)

فلسفه دوازدهم

۱۶۱- گزینه «۳»

عقل انسان، به کمک عقل فعال شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق نائل می‌شود.

نکته: دقت کنید که عقل به واسطه عقل فعال به درک حقایق می‌رسد. به عبارتی عقل فعلیت خود را مدیون عقل فعال است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عقل انسان، پرتوی از عالم عقول است که اگر تربیت شود و رشد کند، علاوه بر استدلال کردن، می‌تواند حقایق را آن‌گونه که عقول درک می‌کنند، بیابد و مشاهده کند. بنابراین کاملاً مغایر و ضد عالم عقول نیست.

گزینه «۲»: حقیقت وجودی تمامی عقول مجرد از ماده است. صرفاً در درجه تجرد متفاوت‌اند.

گزینه «۴»: عالم عقول، فوق عالم طبیعت است و نه هم‌مرتبه با آن.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۱۶۲- گزینه «۳»

کسب معقولات و شناخت مربوط به مرحله عقل بالفعل است. نفس در این مرحله، با کسب معقولات، خود بدل به موجودی عقلانی می‌شود. بنابراین به مقامی می‌رسد که هم بتواند خودش را درک کند و هم در خویش تعقل کند.

مفهوم عقل فعال در فلسفه اسلامی عقلی این چنین است که در بیرون از ذهن انسان به عنوان یک موجود مجرد و غیرمادی و مستقل از آدمی در عالم بالا فرض شده است. در حالی که در فلسفه ارسطو این عقل بالفعل یکی از مراتب و جایگاه‌های خود عقل آدمی است.

بالاترین کمال عقل انسانی در مرحله عقل بالمستفاد قرار دارد که انسان در این مرحله در علم و عمل کامل است. در مرحله عقل بالمستفاد انسان بر تمامی دانش‌هایی که کسب کرده است مسلط است و این شناخت‌های حسی، تجربی، عقلی و ... همگی را شامل می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۵)

۱۶۳- گزینه «۳»

پذیرش هر اعتقاد و آیینی نیازمند استدلال عقلی است. از نظر این فلاسفه ایمانی ارزشمند است که «پشتوانه» عقلی داشته باشد (پشتیبانی عقل از ایمان). ایمانی که از این پشتوانه تهی است، ارزش چندانی ندارد و چه بسا انسان را به سوی کارهای غلط و اشتباه نیز بکشاند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۵)

۱۶۴- گزینه «۳»

هرچند که استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ابزار مستقل شناخت هستند اما هر سه می‌توانند ما را به حقیقتی واحد برسانند و مؤید و مؤکد یکدیگر می‌باشند.

علا رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هرچند که بین عقول رابطه طولی برقرار است اما آخرین مرتبه عقل، عقل فعال یا عقل دهم می‌باشد نه عقل انسان. عقل انسان ذاتاً در مرتبه عقول قرار ندارد اما می‌تواند به چنین مرتبه‌ای برسد.

گزینه «۲»: در مرتبه عقل هیولانی انسان فعلاً هیچ ادراکی را کسب نکرده است اما آمادگی لازم برای کسب حقایق را دارد.

گزینه «۴»: اولاً بین عقول تسلسل در معنای فلسفی آن حاکم نیست؛ چراکه این رابطه طولی ختم به یک واجب‌الوجود بالذات (خدا) می‌شود. دوماً تمامی عقول از عقلی دیگر به‌وجود نیامده‌اند. عقل اول مخلوق بی‌واسطه خدا می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۴)

۱۶۵- گزینه «۴»

حیات عقلانی در قرن دو به مرحله نهایی رشد خود نرسید. بلکه نسبت به دوره‌های قبل پیشرفت چشمگیری داشت در حالی که پس از آن همچنان فلاسفه بی‌نظیری را همچون فارابی و ابن‌سینا مشاهده می‌کنیم.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۱۶۶- گزینه «۲»

حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام آغاز شد و سپس با آغاز بحث‌های اعتقادی منجر به ظهور نهضت ترجمه در قرن دوم و حیات فلسفی در قرن سوم گردید.

نکته مهم درسی:

در پاسخ‌گویی به سؤالات متنی به دنبال کلیدواژه‌های مهم متن باشید. و از طریق آن حذف گزینه کنید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حیات عقلی زمین حاصل خیز درخت علوم می‌باشد. توجه به عقل و فکر حرکت به سمت دانش و رشد حیات علمی و به تبع آن رشد حیات فلسفی را در پی دارد.

گزینه «۳»: نهضت ترجمه منجر به آشنایی اندیشمندان مسلمان با فلسفه یونان گردید اما سبب شد با نقد و بررسی آن نظام فلسفی نوینی را پایه‌ریزی کنند، پس صرفاً تقلید و احیا نبود.

گزینه «۴»: رابطه علی و معلولی به صورت برعکس بیان شده است. استفاده از روش‌های خاص و بدیع پیامبر در جامعه اسلامی منجر شد که فرصت تفکر و اندیشه‌ورزی برای مردم فراهم آید.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۶۷- گزینه «۳»

ویژگی اصلی حکمت مشاء همان صورت استدلالی آن و الگو گرفتن از ارسطو است و مؤسس این حکمت در جهان اسلام فارابی است.

رد گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مؤسس اول حکمت مشاء ارسطو است.

گزینه «۲»: ارسطو بیش از هر چیز در فلسفه به قیاس برهانی توجه داشت.

گزینه «۴»: فارابی در فلسفه سیاست نزدیک افلاطون (استاد ارسطو) است نه خود ارسطو.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۴)

۱۶۸- گزینه «۱»

وی به علت آشنایی عمیق با تعالیم اسلام، توانست آموخته‌های خود از افلاطون و ارسطو و سایر فیلسوفان گذشته را در یک نظام فلسفی جدید عرضه کند و فلسفه مشائی را در جهان اسلام بنا نهد. از این رو پس از ارسطو لقب «معلم» گرفت و به «معلم ثانی» شهرت یافت.

نکته: دقت کنید که فارابی هرچند با تعالیم فلاسفه یونان آشنایی داشت؛ اما آنچه که آن را تحت عنوان معلم ثانی مطرح کرد نظام فلسفی جدید آن در جهان اسلام بود.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۶۹- گزینه ۲»

(حسن صدری)

فارابی مدینه جاهله را در مقابل مدینه فاضله قرار می‌دهد و معتقد است که مهم‌ترین تفاوت آن با مدینه فاضله، در هدف آن است.

تکته: توجه به سلامت جسم و لذت‌های دنیوی در مدینه فاضله نیز ارزشمند است. تفاوت این است که در مدینه جاهله فقط به همین امر توجه می‌شود، اما در مدینه فاضله در کنار توجه به دنیا، توجه به آخرت نیز مطرح است (رد گزینه ۱).

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۷)

۱۷۰- گزینه ۲»

(نیما جواهری)

بهترین مدینه‌ها، از نظر فارابی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد. دو نکته باعث نادرستی گزینه دوم این تست می‌شود:

۱- اینکه فارابی معیار را بر نحوه زندگی و رفتارها و باورهای مردم مدینه می‌گذارد و نه صرفاً خواسته و هدفشان. مردم مدینه جاهله هم دنبال سعادت هستند، ولی سعادت را کامل نفهمیده و فقط به دنبال لذت و سلامتی جسم‌اند. پس فقط طلب سعادت مهم نیست، بلکه باید اعمال و ارزش‌های جامعه ساماندهی شود.

۲- دوم اینکه فارابی سعادت را امری جمعی و مربوط به کل جامعه می‌داند و سعادت حقیقی را امری شخصی و فردی نمی‌داند. سعادت فرد در گرو سعادت جامعه است و نباید با آن تقابلی داشته باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از نظر فارابی، ریاست جامعه باید برعهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده و می‌تواند احکام و قوانین الهی را دریافت کند؛ بنابراین رهبر حقیقی جامعه کسی جز پیامبر خدا نیست.

گزینه «۲»: هر چند فارابی دریافت قوانین و وحی خدا را شرط می‌داند و رهبر حقیقی از نظر او پیامبر خداست؛ اما دقت کنید که این نظر بدین معنی نیست که به‌جز پیامبر کسی دیگر نباید رهبر باشد. پس از پیامبر نیز در میان جامعه، آن‌هایی که بیشترین شرایط لازم را از بین شرایط زعیم دارا باشند می‌توانند هدایت جامعه را در دست بگیرند.

گزینه «۳»: تقسیم و توزیع نقش‌ها، فرصت‌ها و قدرت در مدینه فاضله یکسان و برابر نیست و بر مبنای توانایی‌ها و شایستگی‌ها انجام می‌شود. فارابی مدینه فاضله را به بدنی سالم تشبیه می‌کند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای برعهده دارد و آن وظیفه را به نحو احسن انجام می‌دهد. همان‌گونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم‌اند؛ مثلاً همان‌طور که قلب بر همه اعضای بدن ریاست دارد، در مدینه فاضله هم باید کسی که ویژگی‌های ممتازی دارد، بر مردم ریاست کند.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

فلسفه یازدهم

۱۷۱- گزینه ۲»

(حسن صدری)

رفتار متواضعانه و همراه با احترام سقراط موجب شده بود جوانان زیادی مجذوبش شوند. دقت کنید که سقراط اخلاق و منش جذابی داشت؛ اما این ویژگی عامل اصلی جذب جوانان نبود.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه ۳۶)

۱۷۲- گزینه ۲»

(سپا یعقوب‌زاده صابری)

من هم با تهیدستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به سخنان من گوش فرا دهند ... این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیایها برعهده من نهاده است.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه ۳۸)

۱۷۳- گزینه ۱»

(حسن صدری)

«سخن» سروش معبد دلفی این بود که داناترین شما مردم سقراط است. اما «راز پیام» سخن سروش معبد دلفی این بود که داناترین شما کسی است که مانند سقراط بداند که هیچ نمی‌داند (رد گزینه ۳).

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه ۴۰)

۱۷۴- گزینه ۲»

(سپا یعقوب‌زاده صابری)

سقراط باور خود به خداوند را از طریق باور خود به آثار و صفات او اثبات می‌کند (رسیدن از آثار به خود شیء / از معلول به علت). مانند رسیدن از انبساط فلز (معلول) به وجود حرارت (علت آن).

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه ۴۱)

۱۷۵- گزینه ۴»

(نیما جواهری)

سقراط باور خویش به خدا را براساس باورش به وجود علم و قدرت و عدالت فوق بشری اثبات کرد. بنابراین مبنای برهان او این است که یک شیء بر آثار و صفات خود تقدم دارد. همان‌گونه که انسان هست و سپس اوصاف انسانی معنا می‌یابند. همان‌طور که ابتدا اسب وجود دارد و سپس وجود زین و لگام اسب معنا دارد. پس اگر کسی به صفات و لوازم و آثار یک شیء باور دارد می‌توانیم به اعتقاد او به خود آن شیء پی ببریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ملتوس برای ادعای خود شواهدی ذکر کرد و در پایان از دادگاه برای سقراط درخواست مجازات مرگ نمود.

گزینه «۲»: سقراط اتهام ملتوس را نپذیرفت و تلاش کرد در برابر آن از خود دفاع کند.

گزینه «۳»: از نظر سقراط دانای حقیقی فقط خداست؛ اما این بدان معنا نیست که ما انسان‌ها نمی‌توانیم چیزی بدانیم! منظور از دانای حقیقی بودن خدا این است که فقط خداست که همه چیز را می‌داند و جهل و نادانی به او راه ندارد.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۱)

۱۷۶- گزینه ۱»

(سپا یعقوب‌زاده صابری)

خود اصل امکان شناخت امری بدیهی و روشن است و نیازی به استدلال ندارد (رد گزینه ۲).

البته دقت کنید که همین امر بدیهی نیز گاه چه در گذشته و چه در حال در ورطه انکار قرار گرفته است (رد گزینه ۳).

دقت کنید که مابه‌ازای شناخت ذهنی یک شیء خارجی مصداقی خارجی است نه تصویری ذهنی (رد گزینه ۴). ولی با این حال هر شناختی هم شناخت یک امر واقعی نیست.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۱۷۷- گزینه «۴»

(نیما پوراهی)

معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیازی به تعریف ندارد. وقتی که از کودکی می‌پرسیم «هی دانی توپت کجاست؟» و او می‌گوید «آری، می‌دانم» نسبت به معنای «هی‌دانم» آگاه است. اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد، حداکثر با بیان معادلی ابهام رفع می‌شود؛ مثلاً می‌گوییم معرفت، همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی است (تعریف لغوی است، زیرا شناخت یک مفهوم روشن است و نهایتاً تعریف ما از جهت شرح کلمه و لغت است). ← (رد بخش اول گزینه‌های ۱ و ۳)

به عبارت دیگر، وقتی کسی می‌گوید: «توپ آنجاست» بدین معناست که او به وجود توپ در آنجا آگاه و مابهازای آگاهی او، یک توپ است که در آنجاست. (مابهازای شناخت خود شیء در خارج است، نه تصور ذهنی آن!) ← (رد بخش دوم گزینه‌های ۱ و ۲)

(فلسفه یازدهم، امکان‌شنافت، صفحه ۴۶)

۱۷۸- گزینه «۴»

(نیما پوراهی)

همین که ما با طرف مقابل خود صحبت می‌کنیم، یا لیوان آبی را برمی‌داریم و می‌نوشیم، یا از عمل کسی خوشحال یا عصبانی می‌شویم، گویای آن است که ما به امکان شناخت خود پی برده‌ایم. آری اگر رفتاری غیر از این از ما سر می‌زد، می‌توانستیم بگوییم که در توانایی دانستن خود شک داریم.

(فلسفه یازدهم، امکان‌شنافت، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۷۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

این مورد (پی بردن به یک خطا، و اصلاح آن و جایگزینی‌اش با یک تبیین درست) بیانگر تصحیح شناخت است.

(فلسفه یازدهم، امکان‌شنافت، صفحه ۳۸)

۱۸۰- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

ظاهر عبارات مطرح شده نشان از این دارد که فرد به شناخت اشتباه قبلی پی برده و در پی شناخت جدیدی است. پیشرفت پیوسته دانش نشان از امکان شناخت دارد که توأم با قبول خطا بودن برخی از شناخت‌ها در انسان است. توجه کنید که این دانش‌آموز شناخت خود را تصحیح کرده است، نه تکمیل! (رد گزینه ۴)

(فلسفه یازدهم، امکان‌شنافت، صفحه ۳۸)

منطق

۱۸۱- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

اگر بین دو امری که در استدلال تمثیلی مطرح شده همبستگی بالا موجود باشد استدلال قوی‌تر است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حتی با وجود احتمالی بودن استدلال تمثیلی ارزش منطقی دارد.

گزینه «۲»: برای استدلال تمثیلی می‌توان نقد انجام داد.

گزینه «۴»: تمثیل و استدلال دو امر جداگانه هستند و هیچ‌یک نتیجه دیگری نیست.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۴)

۱۸۲- گزینه «۲»

(سین آفونری راهنمایی)

گزینه «۱»: با این که تمثیل دارد اما استدلال تمثیلی نیست؛ چرا که نتیجه و حکمی از این شباهت گرفته نشده است و صرفاً دو امر جزئی بدون بیان حکم به یکدیگر نسبت داده شده است.

گزینه «۳»: صرفاً قضیه است. نتیجه‌گیری ندارد.

گزینه «۴»: درست است که رتبه برتر را تشبیه به کامپیوتر کرده ولی حکمش تعمیم مواردی به همه است نه استدلال تمثیلی.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۴)

۱۸۳- گزینه «۳»

(سین آفونری راهنمایی)

گزینه «۳» تأیید و پذیرش این استدلال است نه نقد آن. به عبارتی با گفتن این جمله سعی در تأیید این داشته که استفاده از سخنان بزرگان امری بی‌پهلو است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» استدلال مربوطه را با آوردن استدلال تمثیلی مخالف و یا بیان وجوه اختلاف نقد کرده‌اند.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۳۴)

۱۸۴- گزینه «۱»

(علیرضا تقی‌پور)

استقرا، استدلالی است که در آن ذهن انسان از جزئی به کلی سیر می‌کند، یعنی چند مورد جزئی را مشاهده می‌کند و سپس حکم کلی به‌دست می‌آورد.

توضیح نکات درسی:

اقسام استدلال: ۱- تمثیل: سرایت دادن حکم یک موضوع به موضوع دیگر به دلیل مشابهت آن دو با یکدیگر ۲- استقرا: سیر ذهن از جزئی به کلی ۳- قیاس: سیر ذهن از کلی به جزئی

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۷)

۱۸۵- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

در اینجا با بررسی تمام افراد یک محله، حکمی کلی در مورد میانگین درآمد همه افراد یک منطقه (که محدوده‌ای بسیار وسیع‌تر از یک محله است) داده شده است. از آنجایی که افراد یک محله به‌خصوص نشانگر و نماینده همه اقشار نیستند، بنابراین شرط دوم یک استقرای تعمیمی قوی رعایت نشده است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یکی از شروط استقرای تعمیمی قوی، کافی و مناسب بودن تعداد نمونه‌هاست. ما نمی‌توانیم با بررسی دو آزمون گذشته نتیجه بگیریم که علی آزمون بعدی را هم حتماً ۲۰ خواهد گرفت.

گزینه «۲»: در این نمونه فرد با بررسی فقط یک نمونه، حکمی کلی در مورد تمامی موبایل‌ها داده است. بنابراین شرط کافی بودن تعداد نمونه‌ها را رعایت نکرده است.

گزینه «۴»: در این گزینه نیز تعداد نمونه‌ها کافی نیستند و بنابراین استقرای تعمیمی مطرح شده قوی نیست. از روند نزولی قیمت دلار در یک روز، نمی‌توان پیش‌بینی کرد که در طول هفته نیز کاهش قیمت خواهد داشت.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۳۷)

۱۸۶- گزینه «۴»

(علیرضا نمیری)

در استقرای تعمیمی ما از موارد جزئی به حکم کلی می‌رسیم - استقرای تمثیلی از سایر انواع استدلال‌ها ضعیف‌تر است. - در استنتاج بهترین تبیین ما حالات مختلف را بررسی و رد می‌کنیم و سرانجام گزینه‌ای را که بیشترین شانس را دارد بر می‌گزینیم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استقرای تعمیمی قوی در ساخت مبنای علوم تجربی نقش دارد نه در آموزش آن - استقرای تمثیلی هرگز یقینی نخواهد بود - در استنتاج بهترین تبیین لزوماً تمام حالات بررسی نمی‌شوند، برخی از حالات بررسی می‌شوند. گزینه «۲»: شرط استقرای تعمیمی قوی زیاد بودن تعداد نمونه‌ها نیست، مناسب بودن تعداد نمونه‌هاست. در جایی که کلاً سه نمونه برای بررسی وجود دارد، بررسی کردن دو نمونه می‌تواند یک استقرای تعمیمی قوی تشکیل دهد درحالی‌که نمونه‌های زیادی نیست - آنچه در ادبیات تشبیه نامیده می‌شود خود تمثیل است، نه استقرای تمثیلی - این مورد درست است. گزینه «۳»: این مورد درست است؛ در یک استقرا هر چقدر که تعداد نمونه‌های بررسی شده زیاد باشد، باز هم ممکن است نتیجه‌ای اشتباه حاصل شود - در استقرای تمثیلی حکم کلی به دست نمی‌آید، بلکه تنها یک حکم جزئی استنباط می‌شود - استنتاج بهترین تبیین نیز نوعی از استقرا است پس هیچ‌گاه یقینی نخواهد بود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۳۹)

۱۸۷- گزینه «۴»

(سبا بهفرزاده صابری)

هنگامی که می‌گوییم جملات ناقص قضیه نیستند. منظور جملات ناتمام است که هنوز حکم قضیه در آن‌ها تکمیل نشده است. در عبارت گزینه چهارم هر چند موضوع قضیه ذکر نشده ولی قضیه ناتمام نیست و حکم بیان شده است و یک جمله خبری کامل با معناست.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یکی از ویژگی‌های قضیه خبری بودن آن است. برخیز و بیا هر دو فعل امر بوده در نتیجه جمله از نوع انشایی است که قضیه محسوب نمی‌شود. گزینه «۲»: ویژگی دیگر قضایای منطقی تام بودن آن‌ها می‌باشد یعنی جمله خبری بایستی به صورت کامل مطرح شود و شنونده منتظر ادامه خبر نباشد. در این عبارت حرف ربط که آمده است که نشان‌دهنده اتصال دو جمله می‌باشد اما بخش دوم آن ذکر نشده اکنون که گل سعادتت پر بار است؟؟؟ گزینه «۳»: اولاً ابتدای جمله حرف «که» نشان‌دهنده وابسته بودن جمله است و ثانیاً معنای عبارت پرسشی است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۱۸۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

برای مثال در عبارت «پایتخت ایران تهران است» هر چند جای موضوع و محمول عوض شده اما همچنان از لحاظ منطقی تهران موضوع است نه محمول.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در قضیه عملی، محمول وصف و حالت موضوع است. گزینه «۲»: الزاماً مقدم در ابتدای جمله نمی‌آید و گاهی اوقات بعد از تالی ذکر می‌شود.

گزینه «۴»: همه جمله‌ها قابلیت صدق و کذب ندارند مانند امر و نهی.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۷)

۱۸۹- گزینه «۲»

(علیرضا نمیری)

معادل شرطی قضیه «هیچ دیپلمه‌ای کم‌تر از ۱۲ سال درس نخوانده»، «اگر کسی دیپلم داشته باشد، کم‌تر از ۱۲ سال درس نخوانده» می‌باشد. همچنین اگر بخواهیم معادل معنایی برای این گزینه در نظر بگیریم، «اگر کسی دیپلم داشته باشد، حداقل ۱۲ سال درس خوانده» نیز قابل قبول خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معادل شرطی قضیه «هر دانشجویی کارت دانشجویی دارد»، «اگر کسی دانشجو باشد، کارت دانشجویی دارد» است که در گزینه به صورت وارونه مطرح شده است.

گزینه «۳»: معادل شرطی قضیه «هر بزرگسالی که رانندگی بلد است می‌تواند گواهی‌نامه بگیرد»، «اگر بزرگسالی رانندگی بلد باشد، می‌تواند گواهی‌نامه بگیرد» نه آنچه که در گزینه مطرح شده است.

گزینه «۴»: معادل شرطی قضیه «هر ایرانی شناسنامه دارد»، «اگر فردی ایرانی باشد، شناسنامه دارد» است نه آنچه در گزینه آورده شده است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه ۵۶)

۱۹۰- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

قضیه‌ای که حکمی را به افراد محدودی نسبت می‌دهد یا سلب می‌کند قطعاً یک قضیه محصوره است. زیرا فقط در قضیه محصوره است که می‌توان محمولی را به افراد متعدد و مختلف نسبت داد ولی در قضیه شخصییه موضوع همواره یک امر خاص یا یک مجموعه افراد مشخص است که حکم به کل آن نسبت داده می‌شود یا از کل آن سلب می‌شود، نه تک‌تک افراد آن و به‌طور جداگانه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضیه شخصییه هم ممکن است است وصفی را به چیزی نسبت دهد. مثلاً: «علی انسان باهوشی است»

گزینه «۲»: قضیه شخصییه هم ممکن است به وجود و واقعیت‌داشتن چیزی حکم بدهد. مثلاً: «حسن موجود است»

گزینه «۳»: حکم درباره یک مجموعه مشخص و معین هم ممکن است شخصییه باشد. مثلاً: «مجموعه اعداد طبیعی نامتناهی است.»

(منطق، قضیه عملی، صفحه ۵۸)

فلسفه یازدهم

۱۹۱- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

سقراط هیچ کتابی ننوشت، اما سراسر حیاتش را با فلسفه سپری کرد (نه اینکه نوشته باشد اما از بین رفته باشد).

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۹۲- گزینه «۲»

(نیما پواهری)

سقراط می‌گفت: «از گشت‌وگذار در شهر جز این مقصودی ندارم که شما جوانان و بزرگسالان را متقاعد سازم که نباید جسم و مال و ثروت را بر کمال نفس خود ترجیح دهید (باید کمال نفس را ترجیح داد، نه این‌که توجه خود را تماماً معطوف به آن ساخت) و به شما یادآوری کنم که ثروت، فضیلت نمی‌آورد، بلکه از فضیلت است که ثروت و هر چه که برای فرد و جامعه سودمند است، به دست می‌آید...»

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه ۳۸)

۱۹۳- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

ملتوس در دادگاه دو اتهام به سقراط وارد کرد: (۱) گمراه کردن جوانان و (۲) انکار خدایانی که همه به آن‌ها باور دارند (رد گزینه ۴). سقراط در رد اتهام بی‌خدایی استدلالی مطرح کرد که باور خودش به خدا را ثابت می‌کرد. او چنین استدلال کرد که: فردی که به صفات و آثار چیزی باور دارد باید به خود آن چیز هم باور داشته باشد و از آنجا که سقراط به صفات خدایی باور دارد، در نتیجه باید به خود خدا نیز معتقد باشد. بنابراین سقراط در این استدلال از پذیرش صفات خدا به پذیرش وجود خدا می‌رسد.

دقت کنید که بیان سقراط بیشتر استدلالی است تا تمثیلی و ثانیاً پذیرش یک امر مقدم بر پذیرش صفات آن است، نه برعکس! (رد گزینه ۱)

(فلسفه یازدهم، زرنگی براساس انریشه، صفحه‌های ۳۹ و ۴۱)

۱۹۴- گزینه «۱»

(علیرضا تقی‌پور)

سقراط باور خود به خدا را از طریق باور خود به آثار و اوصاف خدا ثابت می‌کند. بنابراین در استدلال خود به نوعی از معلول به علت می‌رسد.

(فلسفه یازدهم، زرنگی براساس انریشه، صفحه ۴۱)

۱۹۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

سخن سقراط مبنی بر اینکه دانای حقیقی فقط خداست؛ بدین معنی نیست که انسان بهره‌ای از شناخت ندارد و شناخت فقط از آن خداست. بلکه منظور این است که فقط خداوند است که همه چیز را می‌داند و جهل و نادانی به او راهی ندارد.

(فلسفه یازدهم، زرنگی براساس انریشه، صفحه‌های ۳۰ و ۴۱)

۱۹۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

وقتی می‌گوییم انسان می‌تواند خطا بکند، معنایش این است که می‌تواند اشیا را بشناسد در عین حال امکان خطا هم وجود دارد. اما سایر گزینه‌ها هر کدام به نحوی هرگونه شناخت انسان را انکار می‌کنند.

به عبارتی گزینه «۲» نشان از خطاپذیری شناخت است؛ اما سایر گزینه‌ها انکار امکان شناخت می‌باشد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۵)

۱۹۷- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

مفهوم شناخت، مفهومی بدیهی است که هر کسی آن را می‌فهمد. از طرفی هیچ مفهومی واضح‌تر از شناختن نیست تا بتوان از آن یک تعریف مفهومی ارائه داد (تأیید گزینه ۱). حال ممکن است که در الفاظ ابهامی وجود داشته باشد (رد گزینه ۴) و در این صورت باید تعریفی لفظی از آن ارائه داد تا ابهام به‌وجود آمده برطرف شود، اما قطعاً ما همواره به این تعریف لفظی نیازمند نیستیم (رد گزینه ۳). امکان ارائه دادن تعریف مصداقی از شناخت نیز ممکن است. مثلاً با بیان کردن چند مورد از شناخت‌هایی که هرکس دارد این موضوع را برای او روشن کنیم (رد گزینه ۲).

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۱۹۸- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

ما اشیاء پیرامون خود را می‌شناسیم و از این طریق با آن‌ها ارتباط برقرار می‌کنیم. بنابراین انسان نمی‌تواند بدون داشتن شناختی از اشیاء با آن‌ها ارتباط برقرار کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: طبق متن کتاب درسی انسان در مورد گذشته و آینده (که فعلاً موجود نیستند) می‌اندیشد و شناختی حاصل می‌کند. از طرفی می‌دانیم که شناخت انسان گاهی به تصورات خیالی تعلق می‌گیرد (اسطوره‌ها و افسانه‌ها) به همین خاطر است که علاوه بر موجودات انسان می‌تواند شناختی نسبت به معدومات نیز داشته باشد.

گزینه «۳»: استفاده مختلف از اشیاء نشان‌دهنده شناخت ما از آن‌هاست. اما این موضوع بدین معنا نیست که شناخت ما درست است. شناخت ما در مورد یک شیء می‌تواند در بخش‌هایی اشتباه باشد و همچنان قادر باشیم که از آن استفاده کنیم.

گزینه «۴»: آموزش‌پذیری نشانگر این است که شناخت انسان قابلیت گسترش دارد اما نامحدود و بی‌کرانگی شناخت را نمی‌توان از صرف مفهوم آموزش استنباط کرد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۳۵ و ۴۶)

۱۹۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

البته ما می‌دانیم که حقایق بسیاری وجود دارد که هنوز انسان نتوانسته آن‌ها را بشناسد. همچنین ممکن است ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم؛ مثلاً با خود بگوییم که «آیا ما می‌توانیم به همه اسرار مغز پی ببریم؟» اما این شک، غیر از شک در امکان اصل شناخت است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۲۰۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

پیشرفت دانش بشری، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. یکی از راه‌های این پیشرفت پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح آن‌ها است؛ مثلاً منجمان قدیم، عموماً فکر می‌کردند که خورشید به دور زمین می‌گردد و زمین مرکز جهان است. اما منجمان جدید پی بردند که این نظر اشتباه بوده و زمین به دور خورشید در حرکت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۴»: بشر وجود اشتباه و حقایقی را که هنوز نتوانسته آن‌ها را بشناسد، به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند.

گزینه «۳»: دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در شاخه‌های گوناگون علم، نتیجه تلاش او برای درک خود و جهان پیرامون خویش است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

روان‌شناسی

۲۰۱- گزینه ۲»

(موسا عفتی)

هر چهار نفر بو را احساس کرده و به آن توجه کرده‌اند، اما فقط محمد درصد رفیع آن بوده، به آشپزخانه رفته و آن را ادراک کرده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۲۰۲- گزینه ۴»

(مهوری پاهری)

تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است؛ یعنی تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو تحریک حسی شود؛ مثلاً صدا باید به شدت خاصی برسد تا گوش ما آن را بشنود.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۱)

۲۰۳- گزینه ۱»

(فرهار علی‌نژاد)

به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرد، آگاهی کامل نداریم. مثال گزینه ۱» نشان می‌دهد شخص از محرک صوتی (حرف زدن طرف مقابل) آگاهی نسبی دارد و آگاهی‌اش کامل نیست (از محتوای حرف‌های او اطلاعی ندارد).

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۳، ۷۶، ۷۸ و ۸۰)

۲۰۴- گزینه ۳»

(همیرضا توکلی)

گزاره اول اشاره دارد به پدیده گوش به زنگی که در آن، خستگی باعث تأخیر در پاسخ به محرک می‌شود.

گزاره دوم اشاره دارد به پدیده آماده‌سازی که در آن، شناخت محرک تحت تأثیر ارائه پیشین قرار می‌گیرد و دریافت بعدی تسهیل می‌شود.

گزاره سوم اشاره به عوامل ایجاد تمرکز و تغییر درونی محرک‌ها دارد.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۳، ۷۶ و ۷۸)

۲۰۵- گزینه ۴»

(مهوری پاهری)

گزینه	علامت هدف	نحوه گزارش حضور	وضعیت علامت	موقعیت ردیابی علامت
۱	ابتلا به کرونا	بستری کردن بیمار	غائب	هشدار کاذب
۲	حضور دزد	به صدا درآمدن آزر خودرو	غائب	هشدار کاذب
۳	بارش برف	اعلام تعطیلی مدارس	غائب	هشدار کاذب
۴	آلودگی هوا	استفاده از ماسک	حاضر	اصابت

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

۲۰۶- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

آزمایش اینگهوس مربوط به اثر گذشت زمان در حافظه است که کاهش فاصله زمانی بین یادگیری و یادآوری یک مطلب، می‌تواند از فراموشی ناشی از آن جلوگیری کند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۰، ۱۰۱ و ۱۰۶)

۲۰۷- گزینه ۱»

(موسا عفتی)

رمزگردانی به صورت‌های مختلف صورت می‌گیرد. کودکان به صورت جزء به جزء اطلاعات را رمزگردانی می‌کنند. در حالی که بزرگسالان به صورت کلی و خلاصه رمزگردانی می‌کنند. رمزگردانی جزء به جزء شامل جزئیات یک موضوع یا رویداد است. در حالی که رمزگردانی کلی دربرگیرنده خلاصه موضوع است. در رمزگردانی جزء به جزء امکان خطای بیشتری وجود دارد. به همین دلیل به حافظه کودکان نمی‌توان اعتماد کرد.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۲)

۲۰۸- گزینه ۲»

(فرهار علی‌نژاد)

حافظه در هر یک از مراحل سه‌گانه (رمزگردانی - ذخیره‌سازی یا اندوزش - بازیابی) امکان خطا دارد. ممکن است در مراحل اول و دوم مشکلی وجود نداشته باشد، اما مشکل در بازیابی به عدم یادآوری خاطرات منجر شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۴)

۲۰۹- گزینه ۲»

(همیرضا توکلی)

گزینه ۲» اشاره دارد به رمزگردانی دیداری همراه با تصویری در حالی که سایر گزینه‌ها اشاره‌ای به مرحله رمزگردانی ندارند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۹)

۲۱۰- گزینه ۱»

(موسا عفتی)

انواع حافظه	نوع رمزگردانی	ظرفیت یا گنجایش اندوزش	زمان بازیابی
حسی	حسی	نامحدود	حدود نیم ثانیه
کوتاه‌مدت	حسی (همراه با توجه)	۲ ± ۷ ماده	چند دقیقه
بلندمدت	عمدتاً معنایی	نامحدود	از چند دقیقه تا آخر عمر

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۷)

اقتصاد

۲۱۱- گزینه ۳»

(سارا شریفی)

الف) صحیح است.
ب) نادرست است؛ در سطح دستمزد ۲ میلیون تومان (برای هر ماه) بازار با مازاد تقاضا روبه‌رو است. در این سطح از دستمزد به دلیل پایین بودن آن، مؤسسات و بنگاه‌ها تمایل زیادی به استخدام نیروی کار دارند ولی نیروی کار حاضر به استخدام با این سطح از دستمزد نیست. در نتیجه کارفرمایان مجبور می‌شوند سطح دستمزد را افزایش دهند و در این حالت تمایل افراد برای استخدام نیز افزایش می‌یابد. بنابراین دستمزد تا رسیدن به سطح دستمزد تعادلی افزایش می‌یابد.

پ) نادرست است؛ در دستمزد ۵ میلیون تومان (برای هر ماه) بازار دارای مازاد عرضه است. تعداد زیادی از افراد حاضر به کار در این سطح دستمزد هستند ولی کارفرمایان تمایلی به استخدام این تعداد از افراد با این سطح دستمزد ندارند. در نتیجه چون گروهی از افراد بیکار هستند حاضرند با سطح دستمزد پایین‌تری کار را انجام دهند. بنابراین دستمزد تا سطح رسیدن به دستمزد تعادلی پایین می‌آید.

گزینه «۲»: وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد؛ به راحتی می تواند با استفاده از آن منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.

گزینه «۳»: اساسی ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور نرخ بیکاری است. نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور ضربدر صد به دست می آید.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه های ۸۴ تا ۸۶)

۲۱۶- گزینه «۳»

(نسرین معفری)

سطح عمومی قیمت ها در انتهای یک سال = سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال بعدی
 $100 \times \frac{\text{سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال دوم} - \text{سطح عمومی قیمت ها در انتهای سال دوم}}{\text{سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال دوم}}$

$$-20 = \frac{4200 - x}{x} \times 100 \Rightarrow -20x = 100(4200 - x)$$

$$-x = 5(4200 - x) \Rightarrow -x = 21,000 - 5x$$

$$\Rightarrow 4x = 21,000 \Rightarrow x = \frac{21,000}{4} = 5,250 \text{ میلیون تومان}$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۱)

۲۱۷- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

تشریح گزینه های نادرست:

گزینه «۱»: در زمان های گذشته، برخی کالاهای خاص که در هر منطقه پرتعداد بود به عنوان اولین پول مورد استفاده قرار گرفت. مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف، در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خاوهان بیشتری داشت.

گزینه «۳»: بی مبالاتی و یا سوءاستفاده برخی از صرافان از اعتماد مردم و با تعداد زیاد انواع رسیده ها و صرافی ها که آشنایی و اعتبارسنجی آن ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت ها برای جلوگیری از بروز این گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده گیرند. ایده سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از اینجا شکل گرفت.

گزینه «۴»: زمانی که پول طلا و نقره رایج بود، پشتوانه پول، همان طلا و نقره موجود در خود پول بود و پشتوانه پول های کاغذی هم پول های فلزی و شمش های طلا و جواهراتی بود که نزد صراف یا بانک بود.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه های ۹۴ و ۹۵)

۲۱۸- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

بیکار کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جستجوی کار است؛ اما کاری برای خود پیدا نمی کند. (موارد د و ه)

بررسی سایر موارد:

الف) کسانی که بازنشسته اند و دنبال کار نمی گردند جزئی از جمعیت غیرفعال جامعه محسوب می شوند.

ب) همه کسانی که در غیر از زمینه تخصصی شان مشغول به کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می شوند.

ج) همه کسانی که به صورت پاره وقت مشغول به کارند شاغل به حساب می آیند، در حالی که آن ها در جستجوی شغل تمام وقت هستند و ممکن است خود را شاغل به حساب نیاورند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه های ۸۵ و ۸۶)

ت) نادرست است؛ نمودار عرضه، صعودی است. عرضه کننده نیروی کار همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان کار قرار دهند.

تقاضاکنندگان نیروی کار: صاحبان شرکت ها و کارخانه ها یا سرمایه گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می کنند. گاهی در اقتصاد به تقاضاکنندگان نیروی کار، کارفرما هم می گویند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه های ۸۶ و ۸۷)

۲۱۲- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

الف)

$15\% \times \text{جمعیت کل کشور} = \text{جمعیت غیرفعال}$

$$\Rightarrow 6,000,000 \times \frac{15}{100} = 900,000 \text{ نفر}$$

جمعیت غیر فعال $= \frac{4}{5} \times \text{جمعیت شاغل}$

$$\Rightarrow \frac{4}{5} \times 900,000 = 720,000 \text{ نفر}$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$\Rightarrow 1,200,000 - 720,000 = 480,000 \text{ نفر}$$

$$\text{درصد} = 40 = \frac{480,000}{1,200,000} \times 100 = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

ب) می دانیم مجموع جمعیت فعال و غیرفعال، جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر را تشکیل می دهند؛ بنابراین:

جمعیت غیر فعال + جمعیت فعال = جمعیت افراد ۱۵ سال و بالاتر

$$\text{نفر} = 1,200,000 + 900,000 = 2,100,000$$

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه های ۸۵ و ۸۶)

۲۱۳- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

بررسی موارد:

- درست است.

- نادرست است. نوسانات نرخ ارز بر ارزش پول ملی ما اثر منفی دارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی و در پی آن منجر به تورم می شود.

- نادرست است؛ در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می تواند «وسیله مناسبی برای پرداخت آینده» نیز باشد.

- درست است.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه های ۹۱ و ۱۰۳)

۲۱۴- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

مردم می توانند از طریق ایجاد نهادهای توانمندسازی، خیریه و کمک های مردمی، تأسیس صندوق های قرض الحسنه، فعالیت های جهادی از یکدیگر در برابر خطر فقر و نابرابری محافظت کنند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۹۰)

۲۱۵- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

تشریح گزینه های نادرست:

گزینه «۱»: همه کسانی که شغلی ندارند، بیکار نیستند. بیکار کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جستجوی کار است؛ اما کاری برای خود پیدا نمی کند. بنابراین کسانی که دانش آموز و دانشجو هستند و یا بازنشسته و خانه دارند و دنبال کار نمی گردند، بیکار محسوب نمی شوند.

۲۱۹- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد.

گزینه «۲»: دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد؛ روش اول آن است که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد؛ اما از آنجا که این روش معمولاً زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند.

گزینه «۳»: بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به‌طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۳)

۲۲۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

$$100 \times \frac{\text{سطح قیمت قبلی} - \text{سطح قیمت جدید}}{\text{سطح قیمت قبلی}} = \text{تورم}$$

$$\text{درصد} = \frac{70 - 50}{50} \times 100 = \frac{20}{50} \times 100 = 40$$

$$\text{نرخ تورم در کشور C} = \text{نرخ تورم در کشور B} = \text{نرخ تورم در کشور A} = 40 \text{ درصد}$$

برای کشور B داریم:

$$40 = \frac{x - 80}{80} \times 100 \Rightarrow 160 = 5(x - 80) \Rightarrow 160 = 5x - 400$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 112 = x \text{ (سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال در کشور B)}$$

برای کشور C داریم:

$$40 = \frac{140 - y}{y} \times 100 \Rightarrow 2y = 5(140 - y) \Rightarrow 2y = 700 - 5y$$

$$\Rightarrow \text{واحد پولی } 100 = y \text{ (سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال در کشور C)}$$

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۱)

روان‌شناسی

۲۲۱- گزینه «۲»

(مهسا عفتی)

مهم‌ترین عامل کاهش کارکرد گوش به‌زنگی، «خستگی» افراد است.

پیدا کردن محرک هدف تابع «تعداد عوامل انحرافی» و «ویژگی منحصر به فرد هدف» است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۸ و ۷۹)

۲۲۲- گزینه «۳»

(فرهاد علی‌نژاد)

محرومیت حسی یعنی اینکه فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی تحریک نشود.

تحریک هریک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است؛ یعنی تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا گیرنده حسی آن را احساس کند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۹ و ۷۱)

۲۲۳- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

فرد آدمی را به شکل پرنده دیده است و این «آدم پرنده‌گون» واقعاً مصداق خارجی ندارد.

همچنین ممکن است اعصاب بینایی فرد تحریک شده باشند، یعنی شخص با خود همسایه‌اش مواجه شده باشد (پس احساس و تحریک عصب موجود باشند)، اما در فرایند ادراک دچار مشکل شده باشد (مثلاً بر اثر آسیب مغزی).

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۲۴- گزینه «۲»

(ممد رسائی)

هشدار کاذب: ردیابی محرکی که غایب بوده است. در این مثال علی محرکی را انتخاب کرده که غایب بوده است و هشدار کاذب شکل گرفته است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

۲۲۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

میزان انگیزتگی ذهنی، تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی است. مهسا به دلیل این‌که شب قبل به مهمانی رفته و کم خوابیده و صبحانه نیز نخورده است، تمرکز کافی را سر کلاس ندارد.

نکته: موضوع یکنواختی تدریس برای هر دو یکسان است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

۲۲۶- گزینه «۳»

(فرهاد علی‌نژاد)

ردهای حسی ذخیره‌شده در حافظه حسی، در صورت «توجه» به اطلاعات تبدیل می‌شوند و به حافظه کوتاه‌مدت و کاری انتقال می‌یابند.

یکی از رایج‌ترین خطاهای «اضافه‌کردن» بازشناسی یا یادآوری غیرواقعی رویدادهایی است که اتفاق نیفتاده‌اند یا اینکه شخص از رخداد آن‌ها بی‌اطلاع است. در چنین حالتی می‌گویند حافظه کاذب شکل گرفته است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۲۲۷- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

در اینجا بحث این است که چند نوع رمزگردانی به کار رفته است و از این جهت، گزینه «۳» به خاطر استفاده از معنایی و غیرمعنایی، ساده‌تر به خاطر سپرده می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۲)

۲۲۸- گزینه «۲»

(مهری باهدری)

هر سه رمزگردانی دیداری، شنیداری و معنایی هم در کودکان و هم در بزرگسالان دیده می‌شود. همچنین برخورداری از رمزگردانی و اندوزش خوب متضمن داشتن حافظه کافی نیست و بازیابی خوب نیز مورد نیاز است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۴)

۲۲۹- گزینه «۲»

(مهری باهدری)

به یادآوردن خاطرات خوش محقق‌نشده، مصداق خطای اضافه کردن و به یاد نیوردن خاطرات تلخ اتفاق افتاده، نشانگر خطای فراموشی و حذف کردن هستند. عوامل عاطفی (رمزگردانی بهتر یا دشوارتر خاطرات)، نشانه‌های بازیابی (یادآوری بهتر خاطرات) و گذشت زمان (فراموشی در اثر گذشت زمان) به صورتی برابر در مورد بازیابی خاطرات خوب و تلخ مؤثر هستند.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۹)

۲۳۰- گزینه «۴»

(مهسا عفتی)

در حافظه معنایی دانش عمومی ذخیره می‌شود و حافظه رویدادی در برگیرنده تجربه مشخصی است که به یک زمان و مکان مشخص مربوط می‌شود.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

ریاضی و آمار (۳)

۲۳۲- گزینه «۲»

(ریمع مشتاق نظم)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم:

۱۴، ۱۴، ۱۴، ۱۵، ۱۵، ۱۶، ۱۶، ۱۶، ۱۷، ۱۷، ۱۸، ۱۸

۱۲ داده داریم، بنابراین میانه برابر است با:

۱۶ = میانه

$$\frac{17+17}{2} = 17 = \text{چارک سوم} \quad \text{و} \quad \frac{14+15}{2} = 14.5 = \text{چارک اول}$$

$$IQR = 17 - 14.5 = 2.5$$

$$18 - 14 = 4 \Rightarrow 4 - 2.5 = 1.5 = \text{دامنه تغییرات}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۲۳۳- گزینه «۳»

(امیر زراندوز)

در مرحله سوم چرخه آمار اشتباه رخ داده است چون هدف این نظرسنجی، فقط بررسی مدت زمان تماشای تلویزیون نیست بلکه باید مشخص شود که هر دانش‌آموز چه نوع برنامه‌هایی را به چه میزان مشاهده می‌کند. (مانند فیلم، مستند، مسابقه و ...)، بنابراین جمع‌آوری داده‌ها باید دوباره انجام شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

۲۳۴- گزینه «۱»

(مهمرب بفرایی)

ابتدا زاویه A را به دست می‌آوریم:

$$\alpha_A = 360^\circ - (100^\circ + 120^\circ + 90^\circ) = 360^\circ - 310^\circ = 50^\circ$$

$$\frac{50}{360} = \frac{x_A}{100} \Rightarrow x_A = \frac{50 \times 100}{360} = 14$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۴)

۲۳۵- گزینه «۳»

(مهمرب بفرایی)

انتخاب واحد اندازه‌گیری مناسب در گام دوم (طرح و برنامه‌ریزی) و ارائه نمودارها و تحلیل داده‌ها در گام چهارم (تحلیل داده‌ها) صورت می‌گیرد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۲۳۶- گزینه «۳»

(مهمرب بفرایی)

میانگین ده داده برابر ۸ است و داریم:

$$(x_1 - 8)^2 + (x_2 - 8)^2 + \dots + (x_{10} - 8)^2 = 90$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{90}{10} = 9 \Rightarrow \sigma = 3$$

$$\Rightarrow h = \bar{x} + \sigma = 8 + 3 = 11$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۳۷- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

مضامین کلی و ذهنی، مسائل اخلاقی، عارفانه‌سرایبی و غزل‌گویی که با ساخت فرهنگ و جامعه گذشته ما هماهنگ بود، تا حد زیادی کارایی خود را از دست داد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۳۸- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

قالب‌های شعری در عصر بیداری کم‌وبیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب قصیده و مثنوی در شعر ملک‌الشعرا بهار و ادیب‌الممالک فراهانی (شاعران سنت‌گرا) بیشتر بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۳۹- گزینه «۴»

(مهمرب بفرایی)

حذف همزه در سایر ابیات:

گزینه «۱»: غم آزاده ← غم‌آزاده (نکته: در «بشنو این» خواندن صحیح شعر، با همزه است و وزن شعر حذف همزه را ایجاب نخواهد کرد.)

گزینه «۲»: مگر اسباب ← مگر سباب

گزینه «۳»: باشدت ای ← باشدتی، دل افتاده ← دل‌فتاده

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۴۹)

۲۴۰- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

همه ابیات در وزن «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» سروده شده‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای ششم مصراع دوم

گزینه «۳»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای هفتم مصراع دوم

گزینه «۴»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای هفتم مصراع اول

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

۲۴۱- گزینه «۲»

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد)

تقطیع بیت دوم بدین صورت است:

-UU-U-U--UU-U-U
---UUU-U-U-U-U

در پایه آوایی دوم و سوم مصراع دوم، تغییر کمیت‌ها مشخص است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۲۴۲- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا احمدی)

مراعات نظیر (ب): گوهر، قیمت، زر و کان / تلمیح (د): اشاره به داستان حضرت

یوسف (ع) / تکرار (الف): تکرار واژه «جان» / جناس (ج): «باد» و «داد»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریج، ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۳)

۲۴۶- گزینه «۲» (ارغوان عبدالملکی)
کنش اجتماعی، خست بنای جامعه است. تمامی پدیده‌های خرد و کلان با کنش اجتماعی پدید می‌آیند. ساختارهای اجتماعی هر چقدر هم که جاافتاده و باسابقه باشند با کنش اجتماعی افراد به‌وجود آمده‌اند و برقرارند. (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۳)

۲۴۷- گزینه «۱» (کتاب آبی)
تشریح عبارتهای نادرست:
اصطلاح جنگ‌های نامنظم را اولین بار شهید مصطفی چمران به کار برد و روش‌های ویژه‌ای برای آن ابداع کرد. مقاومت مردم مسلمان امرلی در برابر داعش، نمونه‌ای بارز از جنگ‌های نامنظم است نه اولین نمونه آن. افراد دارای قدرت تغییر در ساختارهای موجود و حذف آن‌ها هستند. (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳، ۳۵، ۳۸)

۲۴۸- گزینه «۳» (ارغوان عبدالملکی)
- هر جامعه‌ای نظمی دارد، این نظم تا حد زیادی حاکم بر افراد است و به اقدامات آن‌ها شکل می‌دهد.
- نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. این جامعه‌شناسان، ویژگی‌های دیگر کنش، یعنی اراده و ارزش را مهم می‌دانند ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند، همین نگاه مسیر را برای عبور از جامعه‌شناسی تبیینی و روی آوردن به جامعه‌شناسی تفسیری هموار ساخت.
- کنش اجتماعی، فعالیت معناداری است که با توجه به دیگری انجام می‌شود.
- نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند. (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳، ۳۶ و ۴۰)

۲۴۹- گزینه «۱» (ارغوان عبدالملکی)
پیامدهای نادیده گرفتن کنش اجتماعی:

پیامد	ویژگی انکارشده کنش
سرکوب روحیه خلاق انسان	ارادی بودن کنش
سقوط ارزش‌ها	هدف‌دار بودن
افول معانی	آگاهانه و معنادار بودن کنش

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۲۵۰- گزینه «۲» (کتاب آبی)
دو بال موفقیت انسان‌ها: نظم اجتماعی و خلاقیت
نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد: قفس آهنین / خلاقیت‌زدایی
افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان‌ها و ارزش‌هایی است، صرفاً آن را رعایت کنند: تأکید افراطی بر نظم اجتماعی (جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۷)

۲۴۲- گزینه «۳» (ممید مهرئی)

تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)، مبارزه وی با نمروود و گلستان شدن آتش بر ایشان / بیت فاقد جناس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: «گرفتار» و «آزاد»، «نیست» و «است» / تکرار: که، گرفتار

گزینه «۲»: تناقض: دیدن شخصی که کور مادرزاد است. / لف و نشر: لف ۱: رخ، لف ۲: زلف، نشر ۱: روز، نشر ۲: شب

گزینه «۴»: مراعات نظیر: خُم، میکه / تشبیه: سیل کهسار خُم، خانه پرهیز (علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریج، ترکیبی)

۲۴۳- گزینه «۳» (سیدعلیرضا احمدی)

فاقد تلمیح / تشبیه: «تنگنای کفر» / تضاد: «کفر» و «ایمان»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد تشبیه است.

گزینه «۲»: دارای تلمیح است.

گزینه «۴»: دارای تلمیح است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریج، ترکیبی)

۲۴۴- گزینه «۲» (مسمن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط «از خود بی‌خود بودن و دل‌دادگی عاشق» است.

مفهوم بیت گزینه «۲»: حاضر بودن یاد معشوق در خاطر عاشق در همه احوالات

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۰)

۲۴۵- گزینه «۱» (سیرمهر هاشمی)

در این بیت، حافظ، سرسپردگی و عشق بی‌پایان خود به محبوب را نشان می‌دهد و می‌گوید: با وجود چهره زیبای تو، رفتن به باغ و بوستان خطاست، اما در بیت صورت سؤال و ابیات دیگر گزینه‌ها، صحبت از مرگ عزیزان و دردناک بودن این رنج است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۶)

عربی زبان قرآن (۳)

۲۵۱- گزینه «۳»

(مهر تفضی کاظم شیرودی)

«لا تهنوا»: سست نشوید (رد گزینه ۴) / «لا تحزنوا»: اندوهگین مباشید (فعل نهی) (رد گزینه ۴) / «واو» در «و أنتم الأعلون» واو حالیه به معنای «در حالی که» است (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إن كنتم مؤمنين»: اگر ایمان آورنده باشید (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۲۵۲- گزینه «۱»

(هسین رضایی)

«بُنِيَتْ»: (فعل ماضی مجهول) بنا شد (رد گزینه ۴) / «لِتَعْوِضَ»: (فعل مضارع مجهول) تا جبران شود (رد سایر گزینه‌ها) / «خَسَّائِرُ»: زیان‌ها / «اختراع»: (نکره) یک اختراع، اختراعی / «يُصَحِّحُ»: (فعل مضارع مجهول) تصحیح شود (رد سایر گزینه‌ها) / «خَطَأً»: (نکره) یک خطا، اشتباهی (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۲۵۳- گزینه «۲»

(مهمعلی کاظمی نصرآبادی)

«مَسَافِرَان»: المسافرون / «با عجله»: مُسْتَعَجِلِينَ (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «به فرودگاه»: إلى المطار (رد گزینه ۳) / «رسیدند»: وصلوا، وصل، قد وصل (رد گزینه ۱) / «سوار هواپیما شدند»: ركبوا الطَّائِرَةَ (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۲۵۴- گزینه «۳»

(مهیرضا قائن‌امینی)

در این گزینه، کلمات «وَالِدٌ» و «مَصْنَعًا» غلط هستند و باید به جای آن، کلمات «وَالِد» و «مَصْنَعًا» بیایند؛ زیرا به ترتیب «اسم فاعل» و «اسم مکان» هستند.

تکته مهم درسی:

اسم فاعل از فعل ثلاثی مجرد، بر وزن «فاعل» می‌آید.

(ضبط حرکات)

۲۵۵- گزینه «۴»

(مهمعلی کاظمی نصرآبادی)

در این گزینه، «وَأَنَا أَحْفَظُ» حال جمله است. در گزینه‌های «۱» و «۳» به ترتیب «عاجلاً» و «باحثین» حال مفرد (نه به صورت جمله) هستند و در گزینه «۲» هم اصلاً حال وجود ندارد.

(حال)

فلسفه دوازدهم

۲۵۶- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

علت تامه شرط لازم و کافی برای تحقق معلول است. با تحقق علت تامه وجودیافتن معلول نیز واجب و ضروری است و معلول نمی‌تواند از آن سرپیچی کند (تخلف معلول از علت ممکن نیست)؛ وگرنه اصل وجود علی معلولی نقض می‌شود.

اما علت ناقصه شرط لازم اما ناکافی برای تحقق معلول است. معلول به نحوی از انحاء وابسته به وجود علت است و وجودیافتن علت لزوماً منجر به تحقق و وجودیافتن معلول نمی‌شود.

منظور از به نحوی از انحاء در این عبارت یعنی یک علت از بین علت‌های موجود که اشاره به علت ناقصه دارد.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از پیمان، صفحه ۲۵)

۲۵۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

پذیرش معنای اول اتفاق هم با انکار اصل علیت و هم با انکار اصل وجود علی محقق می‌شود. در سایر گزینه‌ها عبارت مربوطه صحیح است.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از پیمان، صفحه ۲۴ تا ۲۶)

۲۵۸- گزینه «۳»

(نیمیا پواهری)

از نظر افلاطون خداوند مادی نیست و از جسم میراست و موجودی کاملاً مجرد است. بنابراین نمی‌توان آن را با حس و مشاهده چشم دریافت. اما رؤیت عقلی یا همان شهود عقلی از جنس تجربه حسی نیست. بلکه از نظر او مثال خیر (خداوند) و حتی سایر موجودات عالم مثل را می‌توان با شهود و رؤیت عقلی دریافت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خداوند ماده نیست و مجرد است. بنابراین فاقد جزء و بخش است و در آن سیوروت و تغییر نیست؛ از این رو موجودی واحد و فاقد اجزا می‌باشد.

گزینه «۲»: خداوند فانی نیست و ابدی است. اما ازلی نیز هست. جالب است بدانید که افلاطون ازلی بودن خدا را از همان ابدی بودن آن استنتاج می‌کند.

گزینه «۴»: همه چیز در پرتو مثال خیر (خداوند) دارای حقیقت می‌شود. سهروردی با الهام از این آموزه‌های افلاطونی به تبیین آفرینش از جانب نورالانوار و مراتب انوار می‌پردازد.

به عبارتی دیگر در فلسفه سهروردی نیز همه چیز در پرتو نور حق است که تجلی می‌یابد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۲۵۹- گزینه «۴»

(نیمیا پواهری)

از نظر کانت معیار و قانون فعل اخلاقی معیاری عقلی است که در خود کنش نهفته است. ما باید وظیفه خود را صرفاً برای انجام وظیفه انجام دهیم. اخلاقی بودن یک کنش بسته به عوامل بیرونی نظیر سعادت، منفعت، دستورات خداوند و ... نیست. خود کار یا درست است یا نادرست و ما نمی‌توانیم برای توجیه یک عمل غیراخلاقی به یک عامل بیرونی متوسل شویم. اما توجه کنید که این بحث در رابطه با معیار اخلاقی بودن یا نبودن کنش‌های ما می‌باشد. اما کانت برای تحقق و انجام شدن کنش اخلاقی وجود خداوند و عالم غیرمادی را لازم می‌داند؛ زیرا تا اختیار نباشد، کنش اخلاقی‌ای نیست و برای اینکه انسان اختیار داشته باشد، وجود نفس و جهان غیرمادی و خداوند ضروری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اخلاقی بودن اعمال ما بسته به اتصال آن‌ها با سعادت یا فضیلت خاصی نیست.

گزینه «۲»: معیار اخلاقی بودن یک کنش در خود آن نهفته است و با عقل دریافت می‌شود، نه با فرامین خداوند.

گزینه «۳»: هرچند خداوند یا هر عامل بیرونی دیگر در اخلاقی بودن یا نبودن کنش‌های ما تغییری ایجاد نمی‌کنند، اما وجود آن‌ها برای تحقق و انجام شدن افعال اخلاقی لازم است.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۶)

۲۶۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

کاتینگهام می‌نویسد: «قبول خداوند زندگی ما را در بستری قرار می‌دهد که آن را بارزش و با اهمیت می‌سازد».

ویلیام جیمز می‌گوید: «من معتقدم که دلیل وجود خداوند عمدتاً در تجربه‌های شخصی درونی ما نهفته است».

کرگور نیز معتقد است که ایمان هدیه‌ای الهی است که خداوند به انسان عطا می‌کند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

پاسخ تشریحی آزمون شناختی ۵ اسفند ۱۴۰۱

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمون‌های قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ داده‌اید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. در این آزمون برنامه‌های حمایتی ما برای تقویت سازه‌های شناختی ادامه می‌یابد. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پایش مداوم دانش شناختی است. لطفاً برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال پاسخ نامه‌های تشریحی را مطالعه فرمائید.

۲۶۱- فراشناخت شامل کدام یک از موارد زیر است؟

۱. آگاهی از نقاط قوت و ضعف خود
۲. توانایی کنترل تواناییهای خود
۳. درک دیگران
۴. مورد ۱ و ۲

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. فراشناخت دو بعد دارد آگاهی از خود و توانایی کنترل رفتار خود. بدون آگاهی از نقاط قوت و ضعف نمیتوان آن را تقویت و یا مهار کرد.

۲۶۲- کدام مورد تلاش بیشتری نیاز دارد؟

۱. درگیر شدن در یک موقعیت هیجانی
۲. مهار کردن خود در یک موقعیت هیجانی
۳. فرقی ندارد
۴. نمیدانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. مهار موقعیت هیجانی تلاش بیشتری نسبت به درگیر شدن در آن موقعیت نیاز دارد.

۲۶۳- آگاهی از سازوکارهای یادگیری چه تاثیری در میزان و ماندگاری یادگیری دارد؟

۱. هر دو را بهبود می دهد.
۲. تاثیری در هیچکدام ندارد.
۳. فقط میزان یادگیری را بهبود می دهد.
۴. فقط ماندگاری یادگیری را زیاد می کند.

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. آگاهی از سازوکارهای یادگیری موجب تسهیل این سازوکارها و تقویت میزان و ماندگاری آن می شود.

۲۶۴- کدام مورد برای حل یک مشکل یا مساله نیاز است؟

۱. آگاهی از وضع موجود
۲. آگاهی از وضع مطلوب
۳. آگاهی از مسیر و قوانین آن
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. برای حل مساله درک وضعیت موجود مساله، قوانین حاکم بر مساله و هدف نهایی نیاز است.

۲۶۵- کدام مورد از ویژگیهای هدف است؟

۱. مربوط به آینده است.
۲. هیجان انگیز است.
۳. الزام آور است.
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. هدف بازنمایی موضوعی در آینده است که فرد الزام به دستیابی به آن را دارد.

۲۶۶- انتخاب کدام گزینه سخت تر است و تلاش بیشتری نیاز دارد؟

۱. گزینه پیشرو با پاداش سریع
۲. گزینه آینده با پاداش دیرتر
۳. تفاوتی ندارد
۴. نمی دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. انتخاب موقعیتهای مرتبط با آینده (مثل درس خواندن برای موفقیت در آزمونی که چند ماه آینده برگزار می شود) نسبت به موقعیت های نزدیک با پاداش سریع (فیلم دیدن همین الان) تلاش بیشتری نیاز دارد.

۲۶۷- مفهوم انعطاف پذیری شناختی به کدام گزینه نزدیکتر است؟

۱. توانایی انتقال موفق توجه بین تکلیف های مختلف
۲. توانایی حفظ توجه به مدت طولانی بر یک موضوع
۳. توانایی اجرا چند فعالیت به طور همزمان
۴. توانایی در نظر نگرفتن اطلاعات مزاحم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. به عنوان مثال وقتی یک مساله را حل کردید و سراغ سوال بعد رفتید، دیگر به سوال قبلی فکر نکنید.

۲۶۸- توانایی مطالعه در شرایط محیطی مختلف را با کدام مورد زیر مرتبط می دانید؟

۱. سازگاری
۲. توجه
۳. حافظه
۴. فراشناخت

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. سازگاری با شرایط محیطی مختلف و عدم وابستگی به شرایط خاص برای مطالعه یک توانایی در آمادگی شناختی است.

۲۶۹- کدام برنامه درسی را مناسب تر می دانید؟

۱. برنامه دقیق غیرقابل انعطاف
۲. برنامه انعطاف پذیر
۳. فرقی ندارد
۴. نمی دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. در برنامه ریزی انعطاف پذیر در مواجهه با موانع، برنامه به نحوی تغییر می کند که هدف آسیب نبیند. به عنوان مثال ۴ ساعت در روز برای مطالعه یک درس به جای از ساعت ۸:۱۵ تا ۱۲:۱۵

نکته: سوالها و پاسخهای بالا برای تقویت سازه های شناختی، راهکارهایی را ارائه داده است. این راهکارها به شما کمک می کند منابع شناختی موجود خود را به طور بهینه مدیریت کنید. این روش در تقویت شناختی "جبران" نامیده می شود.

روش دیگر تقویت شناختی، "ترمیم" است که در آن منابع شناختی موجود فرد توسعه می یابد. برنامه کامپیوتری **تقویت توجه و حافظه سام** (موجود در پروفایل شما در سایت کورتکس) می تواند به این منظور مورد استفاده قرار گیرد.

mart :trengthening of
Attention and Memory
(SAM)